

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

H. G. Wells
Kitaplığı

herbert george

wells

Ağrı Dağı Yolcusu
Kalmasın

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Herbert George Wells (d. 21 Eylül 1866 – ö. 13 Ağustos 1946)

İngiliz yazar, tarihçi, gazeteci ve sosyolog. Jules Verne ve Hugo Gernsback' ile birlikte "bilimkurgunun babası" olarak anılır. Daha çok *Zaman Makinesi*, *Dünyalar Savaşı* ve *Görünmez Adam* gibi bilimkurgu eserleriyle bilinir fakat toplum eleştirisi, biyografi, otobiyografi, satir gibi pek çok türde eserler üretmiştir. Siyasi görüşlerini saklamayan ve kendisini sosyalist olarak tanımlayan Wells'in kurgu eserlerinde de politik düşüncelerinin izlerine rastlamak mümkündür. Brian Aldiss, Wells için "Bilimkurgunun Shakespeare'i" yorumunda bulunmuştur. Bir dönem Uluslararası PEN Kulübü'nün de başkanlığını yürüten Wells, *Time*'a kapak olan yazarlardan biridir. Yazar, Nobel Edebiyat Ödülüne dört kez aday gösterilmiştir.

Ağrı Dağı Yolcusu Kalmasın
H. G. Wells

Orijinal Adı *All Aboard for Ararat*

İthaki Yayınları - 1531
H. G. Wells Kitaplığı - 2

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayıma Hazırlayan: Ömer Ezer
Düzeltili: Selçuk Aylar
Kapak Tasarım: Hamdi Akçay
Kapak Resmi: Simon de Myle
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: B. Elif Balkın
2. Baskı, Eylül 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-375-991-1

Sertifika No: 11407

Türkçe çeviri © Mert Moralı, 2019
© İthaki, 2019

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferaga Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 330 93 08 – 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 Faks: (0212) 613 51 09
Sertifika No: 40200

H. G. Wells Kitaplığı

herbert george
Wells

Ağrı Dağı Yolcusu Kalması

Çeviren: Mert Morali

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

I

KADİM VE ÜZÜCÜ BİR HİKÂYE YENİDEN ANLATILIYOR

Bay Nuh Lammock, deliliğin tüm yeryüzünü ele geçirip kendisinin insan hayatında değer verdiği her şeyi paramparça ettiğinden kati surette şüphe duymuyordu. Alevi büyük bir trajediyle söndürülen mertlik, özveri ve cömertlik, beynelmilel bir mağlubiyetin göbeğinde hâlâ için için yansa da, tüm bu kavramlar en ufak bir fırsattan dahi mahrum bırakılmıştı. Tankların altına alınıp dümdüz edilmiş, gökyüzünden üstlerine makineli tüfeklerle ateş açılmıştı. İster kendi halindeki dürüst adamları, bir avuç silahla körlemesine savaşa yollayan ve bir mühlet soluk almak uğruna onları satıp sırtlarından vurmaya dünden razı eski hükümetler olsun, isterse de gözü dönmüş bir saldırganlıkla milyonlarca zavallıyı uyuşturarak, bir hiç uğruna cepheye süren yeni hükümetler, zafer şölenini hangi tarafın vereceği pek mühim değildi. Artık iş zıvanadan çıkmış, insanlığın önünde savaş, zulüm ve yozlaşmaya bakan bir pencere açılmıştı.

İnsanlığın nihai bir felakete gittiğine kanaat getirmesi Bay Lammock'ın epey zamanını almıştı. Ateşli ve atılğan bir tabiatı olan Lammock, hayatının büyük bir kısmı boyunca insanlığı, daha yüce bir dünya düzeninin, yepyeni fırsatlarla dolu doyurucu bir evrensel barış döneminin beklediğine canı gönülden inanmıştı.

Şimdi ise tahayyülündeki *Cesur Yeni Dünya*, kaçınılmaz bir

ölümün pençesinde ıstırap, karamsarlık ve umutsuzluk dolu bir sığınaktan ibaretti.

Lammock sonunda bu gerçeği entelektüel anlamda idrak ederek kabullenmek zorunda kalmıştı. İnsanlığın içinde bulunduğu bu çöküşü kendisinin çok geç fark ettiğini itiraf etmiş ve bu öngörüsünün doğruluğu karşısında da sersemlemişti.

“İnsanoğlunun,” dedi Lammock, “alışageldiği faaliyetlerinin ötesinde bir iradesi yoktur. Kendi kaderinin efendisi olacağı yaratıcı bir dünya fikrini, insanlar tasavvur dahi edemez. İnsanoğlu bir zamanlar refah içinde yaşıyordu, lakin artık bu devir kapanıyor. İnsanlar da bir zamanlar güneşin keyfini çıkartmış diğer canlıların akıbetini paylaşacak, tıpkı dinozorlar ve dev tembel hayvanlar gibi nesilleri tükenecek, güneşleri batacak. Yapacak hiçbir şey yok. Eski zamanın o yüce yaratıkları yok olacaklarını bilmiyordu. Şimdi ise bazılarımız akıbetimizi biliyoruz. Fakat yine de bilmemizin ne yararı olabilir ki?”

Lammock, bu soruya cevap bulamıyordu. En nihayetinde, ne yapmaları gerektiğini söyleyemedikten sonra, insanlara başlarına gelecekleri anlatmanın bir anlamı yoktu. Bırakalım nihai karanlık üstlerine çökene dek kalan son günlerinin keyfini çıkartsınlar diye düşünüyordu Lammock. Yüreğine çöreklenen bu kati mağlubiyetin soğuk farkındalığını gizlemek için de becerebildiği ölçüde kendinden emin bir ifade takınmayı sürdürüyordu. Yaklaşan son henüz gelmemişti. Belki de hâlâ bir şeyler yapılabilirdi.

Fakat Lammock'ın aklına hiçbir fikir gelmiyordu.

Masasının başına geçiyor, ancak tek bir satır yazmıyordu. Yaklaşan sonu beklemek için daha iyi bir yer olamayacağına kanaat getirdiği için, kendini her gün çalışma odasına kapatıyor ve orada öylece oturuyordu. Zihnini en ufak bir şeyle meşgul etmiyor, zaman zaman bir tür komaya giriyor ve insa-

nı vaatleriyle kıvrandırarak buharlaşan karmakarışık rüyalar-
dan uyanırken buluyordu kendisini.

Bir anda hiç beklenmedik bir ziyaretçinin teşrif ettiğini
öğrendi.

“Aşağıda bir beyefendi var,” dedi Lammock’ın hizmetçisi.
“Sizi bizzat görmek istediğini söylüyor. Hususi bir konuy-
muş.”

“İsmi neymiş?”

“Sanırım, efendim, tımarhaneden kaçmış...”

“Peki, ama ismi ne?”

“Şey efendim, kendisinin cennetin ve yeryüzünün yaratı-
cısı, Yüce Tanrı olduğunu iddia ediyor.”

“Biraz abarttığı aşikâr.”

“Aynen böyle dedi, efendim.”

Bay Lammock düşündü. “Sakalı var mı?”

“Evet, hem de oldukça uzun, efendim.”

“Gözleri mavi mi?”

“Çakmak çakmak bakıyor.”

“Demek öyle! En yakın tımarhane nerede acaba?”

“Bir soruşturabilirim, efendim.”

“Peki bakalım. Hastalarından biri eksik mi diye sor. Dok-
tor Burchett’e haber verip olanları açıkla. Tavsiyesini iste ve
çok meşgul değilse buraya uğramasını rica et. Aşağıdaki za-
vallıya da beklemesini söyle. Zaten kafamı toplamakta zorluk
çekiyorum, bir de başkasıyla uğraşamayacağım... Ah!”

Bir anda, gelen ziyaretçinin odada olduğunu fark ettiler.
İçeri sızan adam, Bay Lammock’ın ziyaretçilerine ayırdığı ra-
hat tekli koltuğa öylesine çıt çıkarmadan yerleşmişti ki sanki
bir anda orada پیدا olmuştu. İhtiyarın yüzünde bezgin,
ancak yine de asil bir ifade vardı. Tertemiz saçları yünden
örölmüş gibiydi. Fakat çakmak çakmak baktığı doğru de-
ğil-
di, bu detayı belli ki Mabel eklemişti. Halinde delilere özgü o
perişanlık ve çılgınlıktan eser yoktu.

“Lamek oğlu Nuh’la görüşüyorum sanırım,” dedi ihtiyar, vakur ve rahat bir tavırla.

“Bir bakıma,” diye cevapladı Bay Lammock, soyadının Kitab-ı Mukaddes’le olan bağlantısı karşısında ilk defa sarılarak.

Ziyaretçi konuşmasına devam etmeden önce sözlerini tartmıştı.

“Tarih, beyefendi, tekerrürden ibarettir. Ancak daima arada bazı farklar olur. İsminizi tesadüfen telefon rehberinde gördüm. Sarsıldım. Büyülendim. Sizi sorup soruşturdum. Bir süredir de sizinle mühim bir konuda konuşmak istiyordum. Lakin alıkonuldum. Evet, aynen öyle. Alıkonuldum. Söylemekle yükümlü olduğum şey, en azından bir süreliğine, hususi bir konu,” diyerek Mabel’e baktı. “Oldukça gizli.”

“Beklemene gerek yok,” dedi Bay Lammock, Mabel’a.

Kız bir anlığına tereddüt etti. Doğasında koruyucu bir anaçlık yatan bu mahlûk, narin ve mülayim patronunu nahos davranışlar sergileyebilecek biriyle baş başa bırakmak istemiyordu.

“Kalmana gerek yok,” dedi Bay Lammock bir kez daha, bezgin ve meraklı bakışlarını ziyaretçiye dikerek.

Mabel, hızlı fakat detaylı bir şekilde Yüce Tanrı’nın yüzünü inceledi ve ihtiyarın özünde iyi niyetli birine benzediğine kanaat getirerek risk almaya karar verdi. Çıkarken arkasından kapıyı da kapattı.

Bay Lammock ve ziyaretçisi kısa bir süre bakiştı.

“Gayet doğal tabii,” dedi ziyaretçi. “Kısa süre önce özel bir tımarhanede –akıl almaz bir şekilde diyelim– alıkonulduğum için, benim Yüce Tanrı olduğuma inanmıyorsun. Gayet doğal. Tanrı olduğumu zamanla anlayacaksın. Bundan emin olabilirsin. Aslında kendimi bile bile tımarhaneye kapattırdım, bunu daha sonra açıklayacağım. Bu geriye döndürülemez zaman çarkını en baştan kurmaya o kadar isteksizim

ki... Ama işler yine bu raddeye geldi... Son derece kararlıydım...”

Öksürerek ara verdi.

“Yaygın bir akıl hastalığı vardır,” diyerek sözlerine devam etti. “Özellikle de genç erkekler arasında ‘bağlamak’ diye bilinir. Belki duymuşsunuzdur. Kendilerini bir yere bağlarlar ve kendi kurdukları düzeneğin ucunda genelde asılmış, boğulmuş olarak bulunurlar veya başka bir tabirle ölü olarak. Ben de benzer bir şey yaptım, tabii benimki çok daha geniş ölçeklerdeydi. Kendimi, bu geriye döndürülemez evrenimize bağladım. Her şeyi bir anda bitirebilirdim. Gerçekten, tekrarlıyorum, son derece kararlıydım...”

“Her şeyi yok etmeye mi?”

“Kendimi ve her şeyi. Uzay-zamanda var olduğum müddetçe ben de bu sürecin bir parçasıyım. Daha doğrusu bu sürecin temeli, altında yatan İlk Nedeniyim. ‘Yüce, İlk Neden,’ de denilirdi bana, lakin ‘yüce’ çok şatafatlı bir ifade. Tek bir İlk Neden var, o da benim. Korkarım beyniniz, benim süper-metafizik olarak adlandırdığım şeyleri anlamaya pek müsait değil. Bu yüzden bunu açıklamayacağım. Kısacası eğer bütün bunlara bir son vermeye karar verirsem, ben de yok olurum ve tabii siz de dâhil her şey benimle birlikte yok olur.

“Oldukça acısız bir şekilde her şey biter. Bir anda.”

“Peki neden son vermiyorsunuz?” diye sordu Nuh.

“Kendime ve her şeye zaten bir son vermiştim. Lakin şimdi geri döndüm ve kaldığımız yerden hepinizi geri getirdim.”

“Ben hiçbir şey fark etmedim,” dedi Nuh.

“Doğal olarak.”

“Fakat her şey yine devam ediyor. Neden temelli yok etmiyorsunuz? Ben olsam öyle yapardım.”

“Çünkü mağlup olmayı sevmiyorum. Uzay-zamanı terk etmek, mağlup olmayı sevmek anlamına gelmez. Siz sevmiyorsunuz mesela.”

“Ben zaten mağlup oldum sayılır,” dedi Bay Lammock. “Burada oturuyorum ama içim çoktan öldü...”

Ağzından çıkanlara şaşırarak başını kaldırdı. Nereden çıkmıştı bu sözler? Ziyaretçisinin uysal ve zeki yüzüne öylece bakakaldı.

Bir anda karşısındaki bu zarif ve ak saçlı beyefendinin, kendisinin de iddia ettiği üzere, şüpheye mahal bırakmaksızın Yüce Tanrı olduğunu idrak etmişti. Adam, tıpkı Kitab-ı Mukaddes’te anlatıldığı gibiydi. Bay Lammock bu kanaatine son bir kez daha direnmeye çalıştı. Bir tutarsızlık arıyordu. İşin içinde mutlaka bazı tutarsızlıklar olmalıydı. İşte!

“Benim ikinci bir Nuh olduğumu, soyadım Lammock’ın ise aslında Lamek’ten geldiğini söylüyorsunuz. Buraya kadar sorun yok, beyefendi.

“Lakin şöyle bir durum var. Eşim beni yıllar önce terk etti; Sam, Ham ve Yafes isimli üç oğlum olma ihtimali de epey uzak, zira hiç çocuğum yok benim.”

“Eserlerini böyle bir samimiyetle kaleme alan hiç kimse çocuksuz değildir,” dedi Tanrı usulca. Verdiği bu hafif kaçamak cevapla Lammock’ın son iddiasını da çürütüyordu.

“Ama...” diye çıkıştı Bay Lammock.

“Yazarlar, diğer pek çok organizma gibi tohumlarını suya bırakır, mesela gerçek kemikli balıklar gibi,” dedi Tanrı. “Ancak tohumları günler sonra onlara geri döner. Bu konuda endişelenmenize hiç gerek yok.”

“Karımı yeniden görmek gibi bir arzum kesinlikle yok, eğer kastettiğiniz buysa. İçinde bulunduğum bu bedbaht zamanda onun tekrar hayatıma girmesini...”

“Bu konuyla bizzat ilgilenecek, eşinizin size *değişerek* geri dönmesini sağlayacağım. Size yol arkadaşı olacak. Ellerinde buğday demetleriyle gelecek...”

“Umarım şeyi kastetmiyorsunuz...”

“Detaylarla ben ilgileneceğim. Yüzyıllardır ilk defa me-

lekler yarattım ve kişisel işlerim için onları görevlendirdim. Sorup soruşturacaklar. Size de daha fazla detay vermek istemiyorum. İşlerimi gizemli yollardan yürütmek hoşuma gider. Tabii bazı zorluklar olmadı değil...”

Bay Lammock'ın inancı zayıflıyordu. Bu yaşlı adam, tımarhaneden kaçmış bir zır deliden başkası olamazdı. Melek yaratmış! Bir süreliğine Bay Lammock, tımarhane görevlileri gelene kadar yaşlı adamcağızı oyalanmakta olduğunu düşündü, fakat daha sonra idrak edilemez bir şekilde adama yeniden inanmaya başladı. Tanrı, Nuh'taki bu dalgalanmaları fark etmeyerek sözlerine devam etti.

“Kendimden vazgeçtiğimde, yani evrenimizi yaratarak kendimi bağladığımda, gönüllü olarak öngöründen de feragat ettim. Bir başka deyişle, ilk başta bir fikir ortaya attım ve onu zamanla hayata geçirdim. Lakin bu fikre içkin sorunlara gözlerimi *daha ilk anda* yummuştum. Var olduğum sürece, her şeye kadir değilim. Nasıl olabilirim ki? Teologlar öyle olduğumu iddia ederek son derece aptalca davranıyorlar. Basit ve eleştiriden yoksun bir şekilde göklere çıkarıyorlar beni! Sağduyunun yüzüne bir tokattır bu. Her şeye kadir olmak durağan bir durum gerektirir. Doğal olarak, etraftaki her şey zaten zihninizde mevcutsa, gerçekleşecek başka hiçbir şey kalmaz. Bu da yaşayan Tanrı fikrine son derece ters. Hayat sonsuz değildir. Ben de bir canlılık istedim. Yani şaşırmak istiyordum. Öyle de oldu; hem şaşırdım hem hayal kırıklığına uğradım. En başta, yoğun ve canlı bir evren istiyordum, ortasında enfes bir bahçe olan, her yanı aşk diye kadirşinas bir coşkuyla dolup taşan bir evren. Her canlının cömert bir karşılık bulduğu aşığı olacaktı. Bunun son derece büyüleyici bir icat olduğunu düşündüm ve erkeği yarattım. En başta bekârdı. İtiraf ediyorum, bu hikâye biraz karışık. İnsanlar Kitab-ı Mukaddes'i o kadar üstünkörü okuyor ki, buna okumak demeye bin şahit ister! Sofuca bir huşuyla hiç süzmeden yutuyorlar. Sofular-

dan da o ruhsuz dualarından da nefret ederim. Sürekli onlara bir ayrıcalık tanıyıp mucizeler bahşetmem için sefil taleplerde bulunurlar benden. Ben de her fırsatta, bu taleplerine ters karşılıklar veririm. Elimden geldiğince, asla dualarına cevap vermem. O zaman da onları *sınadığımı* söyleyip daha da sürünmeye başlarlar. Benim hakkımda böyle düşüncelere nereden kapılıyorlar? Böyle azizlere, alçak parazitlere ne zaman yüz verdim ki? *Okuyun* beni. Yolladığım kitabı okuyun. Kitab-ı Mukaddesim bu konuda gayet açık. Tabii insanlar düşünerek okuduğu müddetçe. Ben dik duran insanları, Tanrı'yla birlikte yürüyenleri severim, onun ayağında sürünenleri değil. Kitabımda da bu defalarca vurgulanıyor. Dik duran insanlar... Yahut dik duruyor gibi görünenler. Neyse bu konuyu boş ver. Âdem'e gelelim. Onu hem erkek hem kadın olarak yarattım. Bir başınaydı. Bir başka deyişle, tam teçhizatlı bir bekârdı. Yeryüzü bahçesinde dolanıp ona sunduğum sürprizlerimi paylaşmasını istedim. Kısa bir süre öyle yaptı..."

Tanrı derin düşüncelere daldı.

"Peki dünyayı MÖ 4004'te yarattığın doğru mu?"

"Tabii ki. Neden olmasın?"

"Fakat..."

"Lütfen öyle '*fakat*' deme. Hiç zor bir şey değil ki bu. Kendimi bağladığım bu evrende önünde sonunda bir şeyler gerçekleşmek zorundaydı. Yani evrenin bir gelecek vadetmesi gerekiyordu. Temelinde yatan İlk Neden olarak içinde mecburen var olduğum bu evren, bir süreklilik kazanmalıydı. Düşünsene! Süreklilik! Ben ve evren, MÖ 4004'te varlık ve varoluşa geldiğimizde, temel bir gerekliliği de yanımızda getirmiştik: Sonsuz bir geçmişi. Başka türlü nasıl olabilirdi ki? Ağaçlarda yaş halkası olmalıydı. Bitkiler çiçek, meyve ve tohum veriyordu. Âdem'in göbek deliği vardı. Onun da bir anneden, hatta milyarlarca atadan geldiğini ima eden bir göbek deliği. Gosse'un *Omphalos* eserini okumadın mı? Bu ev-

ren, alttan ittirilmeden nasıl devam edebilirdi ki? Uzay-zaman oyunuyla ilgili ilk bunu fark ettim. Başka yolu yoktu, bu şekilde olmaya mecburdu. Bir başka deyişle, ben, Âdem ve diğer her şey ileriye bakıyorduk. Bu yüzden arkamızda da bütün bunların olması gerekiyordu. Pek çok şeyin açıklığa kavuşturulması gerektiğini düşündüğüm için ilk önce “ışık olsun” diye buyurdum. Kitab-ı Mukaddesim bunu son derece açık bir şekilde anlatıyor. Lakin o kadar açık olmadığı bir konu var. Işıkla birlikte gölgem de oluşmuştu...”

Tanrı bir süre sessizliğe gömüldü.

“Daima,” dedi Tanrı düşünceli bir tavırla. “O gölge vardı...”

“Hiçbir şey zıddı olmadan var olamaz diye didinip duran filozofunuz Hegel de bunu kastediyordu. Evrenimize bir şahıs olarak geldiğim için, gölgemin de bir şahıs olması gerektiği su götürmez bir gerçek.”

Yürekten gelen bir öfke dalgası, tanrısal dinginliğini aniden bulandırdı. “Hem de tam anlamıyla bir baş belası. Kitab-ı Mukaddes’te yaratılış kısmından sonraki her şey, Âdem’e sunduğum cömertlik ve iyi niyetin, hayal kırıklığı ve hüsrarla sonuçlanmasını anlatır. O şey yüzünden... Şey.”

Hiddetli bir patlamanın tam sınırında durdu. Yüz ifadesi sertleşti, yeniden esip gürlemesi an meselesiydi. Aniden bir yıldırım gümbürdemiş, bir yaz şimşegi çakmış ve sonra hava tekrar açıp durulmuştu. “Benim o öngörülemez, korkunç ve tarifsiz eserim,” dedi Tanrı rahatlığı yüzünden okunarak.

“Aynen öyle,” dedi Nuh.

“İşte bu yüzden, gölgemle mücadele edip işleri yoluna koymadan bu evrene bir son vermek istemiyorum,” dedi Tanrı.

“Kaderimiz senin ellerinde,” dedi Nuh.

“Daima yanı başımdaydı, bir nakarat gibi tekrarladığı kahrolası sözleriyle: ‘Eğer böyle yaparsan o zevk ve mutluluk dolu bahçen fazla dayanmayacak. Devam eden her şey’, dedi

bana, 'belli bir yöne doğru ilerlemeli. Ufak değişiklikler yapmadan aynı şeyleri tekrar edip duramazsın.' Mantıklı olduğunu itiraf etmek zorundaydım. 'Tazeciktir her sabah, ah o aşk,' diyor bir ilahiniz. Öyle de olmak zorunda. Gözü daima ileride olan bu mahlûklar, amaçları olmaksızın birbirlerini sevip okşamaya devam edemediler. Yeni bir şeye doğru ilerlemeleri gerekiyordu. Bir beklentileri, haklı gerekçeleri olmalıydı. Bir şeyler yaratmaya mecburdular.

"Bahçemin, ben daha elimi sürmeden bir doğurganlık içinde kaynaştığını gördüm. 'Aşk,' dedim. 'Ve seks,' dedi gölgem. 'Büyümleri, enerjiyle kaynamaları, güçlerini toplayıp, arzu içinde kıvranarak yemek yemeleri gerek.' Etrafta hırlayarak dolaşan yırtıcı hayvanlar yaratmıştım. Onlar saldırmadığı müddetçe Âdem onların kılına dahi dokunmamıştı. Bir akşam serinliğinde girmiştim bahçeye. Sonsuzluğun bembeyaz ışığında dur durak bilmeden kırılan renkler, akşamın parıltısı ve kızıllığıyla birleşerek beni kendimden geçirirken, aniden düşmanımın yaydığı fesatlığa tanık oldum. Ağzında kuşla, bir kedi koşuşturdu yanımdan. Âdem'i ve onun arzuyla kıvranan huzursuzluğunu teskin etsin diye yarattığım Havva'yı çağırdım yanıma. Utanarak bir çalının arkasından çıktılar; saçma sapan şeyler giymiş, incir yapraklarıyla örtmüşlerdi kendilerini!

"Buna çok kızmıştım. Onlar için yarattığım o parlak ufak dünya lekelenmişti. Gölgemin fikirlerimi eleştirerek paramparça etmesine tahammül edebilirdim, lakin arkamdan iş çevirmesi ve yarattıklarımın da onu dinleyecek kadar ahmak olması beni çileden çıkardı. Onun Bilgi Ağacı dediği şeyi açık bir şekilde yasaklamıştım.

"Sanırım tam o esnada hepsine, kendime, ona ve etraftaki her şeye bir son vermem gerekiyordu. Lakin gördüğün üzere bütün bunlara kendimi iyice bağlamıştım.

"Şahsi bir hasmına karşı mücadelen eden bir kişiydim en

nihayetinde. Kendimi kaybettiğimi itiraf ediyorum. ‘Madem böyle istiyorsun,’ dedim, ‘öyle olsun.’ Üstüne lanetler yağdırdım. Âdem’i, Havva’yı ve yeryüzünü de lanetledim... Yıkılmıştım. Günah ve ölüm düzenime dahil oldu, tabii kederiniz de. Şüphesiz bu da onun çok hoşuna gitti.

“Sonunda sinirlerim yatışmıştı; merhamet etmiştim. Hi-mayem altındaki zavallı suretim Âdem, ırgatlığa kadar düşmüş, acemice toprağı eşeleyip duruyordu. Karnı burnundaki karısının ise işi başından aşkındı; hem yemek yapmayı hem de örgü örmeyi öğreniyordu. Doğal olarak zor şartlarda büyüyen çocukları ise hallerinden hiç memnun değildi... Ve işte Aden’in sonu gelmişti...

“Sonra hayat devam etti,” dedi Yaratan, düşünceli bir şekilde koltuğun kolunda tempo tutarak. “Hâlâ da ediyor. Âdem’in belini ne zaman biraz doğrultmaya gayret etsem dokuz kuka oyunundaki gibi maddi manevi devriliveriyor. Ben de Kudretli Baba rolümden gittikçe uzaklaşıyor, kuka oynanan yerden sorumlu bir görevli olmaya daha da yaklaşıyorum. Bunların hepsi Kitab-ı Mukaddes’imde yazıyor, hem de hepsi. Hiçbir şey saklamadım.

“Genel olarak,” dedi Kadir-i Mutlak. “Kitabım son derece güvenilirdir. Evrenin tarihini daha iyi anlatan bir kitap bulamazsınız. Aralıklarla yazdığım için ufak tefek tutarsızlıklar olabilir, bunu itiraf ediyorum. Tarihler birbirinden oldukça kopuk; tufan öncesinde yaşamış büyük ataların dönemi ise karman çorman, bu da aşikâr. Anlayacağın, daima genel fikirlerle ilgilenirim ve her şey gerçekten eşsiz olduğu için, tarih hesabının aslında bir yanılgıdan ibaret olduğunun daima bilincindeyimdir. Tarihlerle karşı mutlak bir kayıtsızlık içindeyim. İster inan ister inanma, düzeltmem için kitabımın hiçbir taslağı bana geri gönderilmedi. Bu durum, kelimamın sağlam hakikatini sarsmıyor. Hem de hiç. Hiçbir şey insanlık hakkındaki gerçeklerin yanına dahi yaklaşılamaz. Şimdi sana

soruyorum. Saçmalıktan ibaret olduğunu söylüyorsun, fakat bir yandan da inanmaya mecbursun. Bazı ufak kusurları görünce kitabın doğruluğundan şüphe etmen gayet makul. Fakat hikâye temelinde hâlâ inandırıcı. Çarpıtılıp değiştirildiği doğru, ancak hiçbir şeyin onu yok etmeye gücü yetmez. Anlayacağın...”

Tanrı'nın çehresi bir anda karardı. Havada yine yıldırımlar belirdi. “Yayıncılar, çevirmenler, eleştirmenler... Hepsini ele geçirdi. İstisnasız hepsi şeytan dölü. Senin de kitapların var, Nuh. Beni anlarsın. Hepsini ele geçirdi onların.”

“Şeytan dölü, bilmez miyim hiç,” diye cevapladı Nuh.

“İnsanı kendi suretimde yarattığıma göre, son derece insani bir Tanrı olmaktan başka ne şansım var? Böyle bir şeyi nasıl öngörebilirdim? Beni böyle aldatacaklarını nereden bilebilirdim? En başından beri benim en büyük hatam güvenmek oldu. Ben, iflah olmaz bir iyimserimdir. İnsanlar ‘Tanrı, aşktır,’ derler fakat ‘Tanrı, umuttur,’ demek çok daha yerinde olur.

(“Büyüleyici biri!” diye düşündü Nuh. “Teologlar yaptıkları açıklamalarla onun sözlerini dolandırmaktan başka hiç bir şey yapmıyorlar.”)

“Defalarca,” dedi Tanrı, “Âdem’i adam etmeye çalıştım. O da defalarca aklındaki şeytanın beni alt etmesine müsaade etti. Bir kurtuluş arayışında farklı teşebbüslerde bulundum.

Kendime bir kavim seçip Avram’la arkadaş oldum. Daha sonra adını İbrahim diye değiştirdim. Sürekli insanların ismini değiştiriyordum, psikanaliz ve benzeri çalışmalar sayesinde aslında bunun bir şeylerin belirtisi olduğunu şimdi fark ediyorum. Düşmanın genlere kadar sızıp Yakup’u dünyaya getireceğini nereden bilebilirdim ki?

“İçimde tuhaf bir his vardı, zira İshak’ta bir şeyler hoşuma gitmiyordu. Babasının eline su bile dökemezdi. Habil gibi dü-rüst birinin soyuna hiç yakışmayan bir evlattı. Zavallı baba-

sına onu kurban edip buna bir son vermesini söyledim, fakat sonra bildiğin gibi yumuşadım ve onu serbest bıraktım. İshak hayatına devam etti ve çift yumurta ikizlerinin, günümüzdeki tabiriyle gayrimeşru babası oldu. İnsanlara nasıl güvendiğimi görüyorsun işte. Bayan Rebeka'yı ve hıyanet içindeki oğullarını olaya sonradan dâhil etmiştim ama kadın hem hırsızlık yaptı hem de yalan söyledi. Peki sonra? Neden bununla yetinsin ki?"

"Biliyor musun, ortalığın böyle karışmasının, yazgılarının böyle olmasının sebebi İbrahim'le yaptığım antlaşma. Kitab-ı Mukaddes'im bu talihsiz olayların hepsini anlatıyor. Büyük ataların her birinin bir karısı vardı; Sâre, Rebeka ve Rahel. Rahel, şaibeli bir mucize gerçekleşene kadar Yakup'a çocuk verememişti. Yakup'un en sonunda ona pek benzemeyen bir oğlu olmuştu. Bunları okuyabilirsin, hepsi kitabımda yazıyor.

"Yaptığım antlaşma Beytel'e vardığında tamamen şaşkınlık içindeydim. Sözümü tutmak için elimden geleni yapmıştım. Yakup'un soyunu yeryüzünün tozu kadar çoğalttım ve işte karşındalar! Yakupoğulları, seçilmiş kavim. Lakin isminden pek emin değildim. Bu yüzden Yakup'un ismini İsrail olarak değiştirerek bir nevi... Neyse, ismi İsrail olsa da Yakup değişmemişi. Yine aynı alçakça eğilimler... Damarlarında İbrahim'in bir damla kanı olduğunu sanmıyorum. Sonraki yıllarda İbrahim, Ketura adlı bir genç kadınla çok güzel vakit geçirmişti. Ondan olan çocukları, Midyan ve kardeşleri, gayet düzgündü, fakat İsrailoğulları... O seçilmiş halk! Başıma açtıkları belalar! Onları sürgüne yolladım fakat sonra tekrar geri getirdim. Onları uyarmak ve lanetlemek için peygamber üstüne peygamber yolladım. Lakin nafile. Sonra Mesih fikrini denedim. Tarsuslu Saul ise bu fikrimi göz açıp kapayıncaya kadar çarpıtmıştı.

"Sonra da öyle devam etti.

"Varoluşun arkasındaki gizeme karışıp gitmeden önce

Âdem'in soyunu hiddetli ve ceza niteliğinde bir felaketle yeryüzünden tamamen silmeye kararlı olduğum zamanlar oldu; bazen de başlattığım felaketi yarım bıraktım. Biri beni tesiri altına aldı veya bir şey beni alıkoydu. Tam son anda beni yüzüstü bırakmayacak gerçekten düzgün bir adam buldum sanmıştım. İşte bu sefer olacak diye düşünmüştüm. 'Yeni bir antlaşma yapacağım,' dedim. Artık bu son olacaktı. Neden olmasındı ki? Senin prototipin Lamek oğlu Nuh ile böyle bir antlaşma yapmıştık. Şimdi de sana teklif ediyorum. *Homo sapiens* türünün tamamının başına yıkım yağdıracaktım; OGPU,* Alman çamuru ve kan sel gibi akarak tüm yeryüzünü boğacaktı. Buna kararlıydım. Sonra tamamen şans eseri senin ismini gördüm ve şaşakaldım..."

"Evet?" dedi Nuh...

"Benim yardımım ve talimatlarımla bir gemi inşa etmeni teklif ediyorum."

Nuh tam itiraz edecekken Kadir-i Mutlak kelimeleri ağzına tıkarak "Ayrıntılarını anlatacağım," dedi. "Benim yardımım ve talimatlarımla bir gemi inşa etmeni teklif ediyorum. Bu sefer başarılı olacak bir gemi. Geminin içine yeryüzündeki tüm güzel şeyleri, üreyebilecek her şeyi koyacağız. Hayvanları, kuşları, sanatı ve zanaatı, icatları, keşifleri ve edebiyatı. Hepsini itinayla inceleyip seçeceğiz. Medeniyetin tüm canlı tohumlarını, daha sonra yeniden ekmek için kurtaracak ve sonra da yola çıkacağız. Bu rezil savaş tufanı sona erip o garabet koku dağıldığında, gemi başka bir Ağrı Dağı'na konacak ve işte orada, tertemiz bir şekilde yeniden doğan dünyaya hep birlikte adım atacaksınız."

"Hep birlikte mi?"

"Sen ve tohumların. Yani sen ve ailen. Senin için bulduğum karın, oğulların Sam, Ham, Yafes ve onların karıları ile çocuk-

* Sovyetlerin ilk dönemindeki gizli polis teşkilatı. KGB'den önceki istihbarat birimi. -gn

ları. İşin tuhaf yanı şu ki, isimlerdeki ufak tefek farklılıklara rağmen prototipin, bir bakıma yeniden maaile yeryüzünde olacak. Takdire şayan bir tesadüf! Zira aradaki benzerliğin nereye kadar gideceğini görmek için yanıp tutuşuyorum; bu bile yapacaklarımızın meşruiyeti için yeterli...”

“Hayır,” diye sözünü kesti Nuh, sesindeki sertlikten Tanrı bile irkilmişti. “Yapamazsın. Hayır!”

“Yapamaz mıyım?”

“Beni bu konuda ikna edemezsin. Hayır! O şirret kadını geri getirirsen gemiyi falan unut. Hiç işim olmaz.”

“Böylesine korkunç bir kindarlığı hayal dahi edemezdim,” dedi Tanrı teslimiyetle, anlık bir şaşkınlıktan sonra. Nuh sözlerine devam etti, “Muhtemelen. Fakat görüyorsun işte. Karımın gerçek yüzünü hiç bilmiyorsun. Son derece şaibeli olan ebeveynliklerine bakacak olursak, Sâre, Rebeka ve Rahel hakkındaki naifliğin kadınlara dair pek az şey bildiğini gösteriyor. Senin üçlü karakterin, sanıyorum ki, tamamen erkek. Ancak İlelebet Kutsanmış Bakire’nin Göğe Çıkışı’ndan beri birkaç şey değişmiş gibi. O eski saflıktan eser yok. Tabii hakiki Bayan Nuh’a diyecek hiçbir sözüm yok. Çağlar boyu anonim kaldı, herhangi bir kabahat de işlemedi. Lakin benim karım, kendini beğenmiş, huysuz, kıskanç, gösteriş budalası, yalancı ve insanı canından bezdiren bir kadındı. Dengesizlikleriyle artık iyice zıvanadan çıkmıştı. Alaylarıyla, hakaretleriyle ve serzenişleriyle hayatımın üç yılını çaldı benden. Asla memnun olmaz, asla rahat etmezdi. Nihayet evi terk edince onu boşayabildim. Öyle korkunç bir evlilikti ki bir daha şanstan yana asla yüzüm gülmedi...”

“Elçilerim kendisinin epey entelektüel bir hanımefendi olduğunu söylüyor. Hatta birkaçı ondan hayranlıkla bahsediyor.”

“Bir melek nasıl bir yargıya varabilir ki? Bir melek olarak bugün var, yarın yoklar. Karımın öyle edebi özentileri vardır.

Aslında onu envaiçeşit özentilerden oluşan bir kadın olarak tasvir edebilirim. Edebiyat çevrelerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Konuşmalar yapar, insanı çileden çıkaran eleştirilerde bulunur. Eskiden de daima genç dehalar keşfederdi kendine. Onlara karşı bazı müphem davranışlarda bulunur, bu tavırlarını da teşvik olarak nitelerdi. Eserime karşı da yoğun bir haset duyuyor, hakiki esin kaynağı kendisiymiş gibi ondan kendine bir pay çıkarmayı arzuluyordu. Ah ki ne ah!”

“Belki çocuğunuz olsaydı,” dedi Tanrı.

“Çocuğumuz yoktu. Kısa zamanda aramızda karakterlerimizden kaynaklanan bir uyumsuzluk baş göstermişti. Dur durak bilmeden o tutku dolu imkânlarından bahsederdi... Öyle anlarda öylesine iğrenç biri oluyordu ki...”

Nuh bir anlığına durakladı. “Bu nahoş deneyimleri hatırlamanın ne faydası var? En nihayetinde gitti işte. Hayatımın geri kalanı boyunca dönmese de olur.”

Tanrı, bu öfke patlaması üzerinde bir süre düşündü. Her nasılsa bu durum, Nuh’un azmini zayıflatmıyor, aksine daha da kamçılıyor gibiydi.

“Karakterinden kaynaklanan dengesizliğine rağmen, kendisinin parlak ve sıra dışı bir zekâsı olduğunu itiraf ediyor-sun, değil mi?”

“Esas itibariyle kadınsı bir zekâsı vardı; sığ ve kıvrak. Böyle demek daha doğru olur.”

“Tüm bu özellikler,” dedi Tanrı, “şaşırtıcı bir şekilde aradaki benzerliği daha da artırıyor.”

“Gerçek Nuh’la aramdaki benzerliği mi?”

“Gerçek Nuh’la aradaki benzerliği.”

“Fakat Kitab-ı Mukaddes’te Bayan Nuh ne bir kelime ediyor, ne de herhangi bir şey yapıyor.”

“Önceki Bayan Nuh’un karakterinden,” dedi Tanrı, tedbirli bir yavaşlıkla, iki elinin parmak uçlarını birbirine değdirerek, “tam olarak dört bin iki yüz seksen dokuz yıldır hiç

şüphe duyulmuyor. Evet. Çocuklara hediye edilen oyuncak gemilerde gözlemlediğime göre kendisi, kadınsı cazibeden eser taşımayan bir elbise giyen, güçlü bir görünümü olan, son derece namuslu bir figür. Taktığı şapka vakıf okullarında eğitim gören kızlarınkine benziyor. Pırıl pırıl yanakları, hiç pudra yüzü görmemişçesine katıksız bir sağlıkla dolup taşıyor. Bu konuda da ona hiç adil davranmadıklarını açıkça söyleyebilirim. Kitabım bazı gerçekleri dile getirir, ancak üzerine hiç yorum yapmaz. Büyük atalar ve peygamberler, lüzumsuz dedikodulara mahal vermeden insani merakları tatmin etme konusunda yeterince rezildiler. Yine de Bayan Nuh... Anladığınızı sanıyordum. İnsanlar kitabımı keşke akıllıca okusa..."

"Tüm yazarlar bu hisse kapılır," dedi Nuh. "Hadi devam et. Gerçek Bayan Nuh'u anlat bana."

"Bu hanımefendi hakkındaki belli başlı gerçekleri anlatmıştım, her şey ayan beyan ortadaydı. İmalari hiç fark etmedin mi? Gerçekleri bir gözden geçirelim.

"Üç oğlu vardı. Ham'ın teni epey koyuydu, ama tamamen siyah değildi. Soluk benizli Sam'ın siyah saçları kıvrır kıvrırdı, günümüzün tabiriyle Armenoid bir görünüşü vardı. Üçüncü oğlu Yafes de, süt gibi beyaz teniyle Almanların "İskandinav" olarak tasvir edeceği bir tipti. Aslına bakarsan, yeryüzündeki en yaygın insanoglu çeşitlerinin birer numunesiydiler. Nuh ise tıpkı senin gibi sakin ve erdemli bir insandı. Evet, olağanüstü marifetleri de vardı fakat sana şunu sorarım: *Bunca değişkenliğe güç yettirebilir miydi?*

"Ne kastettiğini anlıyorum," dedi Nuh, tüyler ürpertici bir duraksamadan sonra. "Anladığım kadarıyla meleklerin, tabiri caizse eşimin bu konularda bana yardım edeceği kanısında, değil mi?"

"Evet."

"Bu tesadüfi benzerliği sen de sonuna kadar götürüp, eşimin o küçük etnik koleksiyonuyla bana geri dönmesine

izin vermemi ve yeni geminin inşasında veletleriyle birlikte önemli bir vazife üstlenmesini istiyorsun. Sevgili Tanrım, çok şey istiyorsun.”

“Hanımefendiyi yanlış değerlendiriyorsun!”

“Onun karakterini inceleme işini yıllar önce nihayete erdirdim.”

“Çok zeki bir kadın ve en azından manevi anlamda kendini sana adanmış.”

“Umurumda değil. Çok iyi bilirim ben o adanmışlığı.”

“Senin saygıdeğer kariyerini muazzam bir ilgiyle takip etmesi takdire şayan bir şey. Tüm kitaplarını okuyor ve çocuklarına da okutturuyor.”

“Çocuğumuz olsa okutturdu.”

“Meleğime söylediğine göre, şu an tek arzusu senin yanına dönüp evini çekip çevirmek, köpeklerine bakmak, sekreterin, kâtibin ve destekçin olmak.”

“Eserlerimi yorumladığını duymuştum.”

“Daha deneyimli birini nereden bulabilirsin ki?”

“Hayır,” diye cevapladı Nuh.

“Hâlâ mı?” diye sordu Tanrı. “Kalbin nasır bağlamış senin.”

“Tarih tekerrür ederken aralarda ufak tefek değişiklikler olduğunu bizzat sen söyledin. Değişiklerden biri de bu olacak işte. Dik durmamı istiyorsun. Merak etme duracağım, hem de dimdik duracağım. Bu konuda karşına dikiliyorum. Dünya nasıl bir felakete boğulacaksa, yanında Bayan Nuh, küçük zenci Ham, meraklı velet Sam ve Nazi Yafes’i de götürmesini teklif ediyorum. Hepsi yeryüzünden silinmeli. Hem de hepsi. Aksi takdirde bu gemi projene elimi dahi sürmeyeceğim.

“Ama sevgili dostum!” diye çıkıştı Tanrı.

“Keşke,” dedi Nuh, öfke dolu sesiyle, “kitabında yazdığın şeyleri okumaya bir zahmet etseydin. Diğer insanların kitabını görmezden geldiğini söylüyorsun fakat bizzat sen kendi yazdıklarını unutuyorsun.”

“Ne yazmışım ki ben?”

Zırdelilikle mücadele eden bir adamın yapmacık sabırla ağır ağır konuştu Nuh.

“Lamek oğlu Nuh’un kendini içkiye verdiğini unuttun mu ha? Bunu gerçekten unuttun mu? Nuh, yeryüzünü ve insanoglunu kurtardıktan sonra kendini içkiye vermişti. Sana sorarım; böylesine muhterem bir adam, Lamek oğlu Nuh, kendisine sonsuz bir ün bahşedecek başarıların farkında olmasına rağmen, zerre mutlu olmadığı hayatından tiksinimediği müddetçe kendini neden içkiye versin? Belli ki tiksiniyordu. İşte bu yüzden de kendini iyice koyvermişti! Peki ya karısı? O neredeydi? En azından onu rahat ettirmek, yatağına yatırmak onun vazifesi değil miydi? Üzerine bir battaniye atmak... Belli ki yine kayıplara karışmıştı. Yüzündeki gülümsemesiyle o ufak velet Ham, olanları şeytani bir hazla izliyordu. Bunların hepsi kitabında yazıyor! Ve sen, tesadüflere duyduğun çocuksu bir aşk uğruna, benim, Nuh Lamek’in bütün bunları tekrar yaşamasını istiyorsun! Hiç utanmadan. Sen o koruyucu meleklerini geri çağır ve hepsini yeniden yok et. Bu şartlarda gemiyi inşa etmek söz konusu olamaz. Katiyen. Bu konuyu burada kapatalım.”

“İtiraf ediyorum bazı haklı gerekçelerin de var...” dedi Tanrı.

“Sana sadece kendi yazdıklarını hatırlatıyorum,” dedi Nuh. “Apaçık ortada olan beyanlarını ve öğretilerini. Tüm kâinatın yaratıcısına Kitab-ı Mukaddes dersi mi vermemi istiyorsun?”

“Bu her şeyin seyrini değiştirecek.”

“Ama yine de gemi fikrine ilgi duyuyorum.”

“Peki yanına kimi alacaksın?”

“Onu düşünmemiz gerekecek. İlk önce kimi *almayacağımızı* açıklığa kavuşturalım. Ağrı’da gemiden dışarıya çıktığımız zaman, bu sefer etrafta Sam, Ham veya Yafes falan olmayacak.

Onların yerine yanımızda akıllı başında, omurgalı ve temiz yürekli insanlar olacak. İbrahim'in veya Seçilmiş Halk'ın tohumlarıyla ilgili bir saçmalık olmayacak. Kendi başlarına yapmaları gereken şeyler için insanlara yol gösterecek herhangi bir mesih, kurtarıcı veyahut lider de almayacağız yanımıza. Daha önce yaptığın bu hataları, insan zihninden sonsuza kadar silmenin vakti geldi. Madem yeni bir antlaşma yapıyoruz, o halde gerçekten yepyeni bir antlaşma olsun. İşte ben bayım, böyle düşünüyorum. Başka çıkar yol yok.”

“Devam et,” dedi Tanrı, iyice tadı kaçmıştı. “Konuyu ben açtım, sonuna kadar da dinlemem gerekiyor. Evet?”

“Babil Kulesi'ne gelecek olursak.”

“Konuyu oraya getirmenden korkuyordum,” diye cevapladı Tanrı, neredeyse fısıldayarak.

“Bakalım tam olarak ne demişsin,” dedi Nuh, Kral I. James'in emriyle orijinal dillerinden İngilizceye çevrilen Kitab-ı Mukaddes'in zarif bir baskısına uzanarak. “Bir bakalım, Yaratılış mıydı? Yaratılış kitabı, onuncu bölüm. Yoksa on bir miydi? Hah buldum! Onuncu bölüm.” Yaklaşık bir dakika okuduktan sonra aniden çıkışverişdi. “Nasıl sözler bunlar? İnsanlar sıkıntılı zamanlarında bir umut ışığıyla teselli olmak için kitabını okumaya yelteniyor ama karşılıklarına çıkana bak! Zavallı ruhlar bundan nasıl bir anlam çıkartabilir? Bunları ezberliyorlar mı? Uykuya dalana kadar bunları mı tekrarlıyorlar? Yoksa beste mi yapıyorlar? Dinle beni şimdi, Tanrım.”

Nuh acımasızca okumaya başladı.

“Ve işte Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafes'in tufandan sonra doğan oğullarının hikâyesi.

“Yafes'in oğulları: Gomer, Magog, Meday, Yâvan, Tuval, Meşek ve Tiras. Gomer'in oğulları: Aşkenaz, Rifat ve Togarma. Yâvan'ın oğulları: Elişa, Tarşış, Kittim ve Rodanim. Kıyılarda yaşayan insanların ataları bunlardır. Ülkelerinde çeşitli dillere, uluslarında çeşitli boylara bölündüler.

“Ham’ın oğulları: Kûş, Misrayim, Pût ve Kenan. Kûş’un oğulları: Seva, Havila, Savta, Raama ve Savteka. Raama’nın oğulları: Şeva ve Dedan. Kûş’un Nemrut adında bir oğlu oldu. Yiğitliğiyle yeryüzüne ün saldı. RAB’bin önünde yiğit bir avcıydı. “RAB’bin önünde Nemrut gibi yiğit avcı” sözü buradan gelir. İlkın Şınar topraklarında, Babil, Erek, Akat ve Kalne kentlerinde krallık yaptı. Sonra Asur’a giderek Nino-va, Rehovot-ır, Kalah ve Ninova ile önemli bir kent olan Kalah arasında Resen kentlerini kurdu. Misrayim Ludlular’ın, Anamlılar’ın, Lehavlılar’ın, Naftuhlular’ın, Patruslular’ın, Filistliler’in ataları olan Kasluhlular’ın ve Kaftorlular’ın atasıydı.

“Kenan ilk oğlu Sidon’un babası ve Hititler’in, Yevuslular’ın, Amorlular’ın, Girgaşlılar’ın, Hivliler’in, Arklılar’ın, Sinliler’in, Arvatlılar’ın, Semarlılar’ın, Hamalılar’ın atasıydı. Kenan boyları daha sonra dağıldı. Kenan’ın sınırı Sayda’dan Gerar, Gazze, Sodom, Gomora, Adma ve Sevoyim’e doğru Laşa’ya kadar uzanıyordu. Ülkelerinde ve uluslarında çeşitli boylara ve dillere bölünen Hamoğulları bunlardır.

“Yafes’in büyüğü olan Sam’ın da çocukları oldu. Sam bütün Ever soyunun atasıydı. Sam’ın oğulları: Elam, Asur, Arpakşat, Lud, Aram. Aram’ın oğulları: Uts, Hul, Geter, Maş. Arpakşat Şelah’ın babasıydı. Şelah’tan Ever oldu. Ever’in iki oğlu oldu. Birinin adı Peleg’di. Çünkü yeryüzündeki insanlar onun yaşadığı dönemde bölündü. Kardeşinin adı Yoktan’dı. Yoktan Almodat’ın, Şelef’in, Hasarmavet’in, Yerah’ın, Hadoram’ın, Uzal’ın, Dikla’nın, Oval’ın, Avimael’in, Şeva’nın, Ofır’in, Havila’nın, Yovav’ın atasıydı. Bunların hepsi Yoktan’ın soyundandı. Doğuda, Meşa’dan Sefar’a uzanan dağlık bölgede yaşarlardı. Ülkelerinde ve uluslarında çeşitli boylara ve dillere bölünen Samoğulları bunlardı.

“Tufandan sonra kayda geçen, ulus ulus, boy boy yeryüzüne yayılan bütün bu insanlar Nuh’un soyundan gelmedir.”

Nuh kitabı çarparak kapattı. “Evet, sana soruyorum.”

“Bunların hepsini kafamdan attığımı düşünmüyorsun umarım,” dedi Tanrı. “Bunlar eski kayıtlar... Çok ilginç ve eski. Woolley gibiler bunları doğrulayan pek çok kanıt buluyor... Ancak arada bazı tutarsızlıklar da olabiliyor...”

“Tarihler arasındaki tutarsızlıklarla yarışır,” diye cevapladı Nuh. “Gereksiz ayrıntıdan başka bir şey değil. Ekonomi politik kitaplarını şişiren, güncelliğini yitirmiş istatistik tablolarına benziyor. Ama takma kafana. Öyle gözüme takıldı işte. Sana sormak istediğim şey bu değil. Babil’de yaptığın şeyi öğrenmek istiyorum. Bana göre Babil’de yaşananlar, Tanrı’nın insanla hesaplaşmasının gelmiş geçmiş en tuhaf örneği, Kitab-ı Mukaddes’in en büyük bilmesidir. Anladığım kadarıyla benim talihsiz prototipim o dönemde hâlâ hayattaydı ve onların hepsine bizzat şahit oldu. Onun için gerçekten elim bir hadise olmuştur. Hayatımın son günlerinde benzer bir olaya tanık olmayı katiyen istemem. Belki hatırlarsın, ona bir sürü vaatte bulunmuş ve hatta tufandan önce gökkuşağı diye bir şey olmadığını söyleyerek onu kandırmıştın. Gerçekten, Tanrım, bu kadarı da fazla! MÖ 2349’a kadar sağanak yağmurdan sonra hiç güneş çıkmadı mı yani? Yine de antlaşmanızın bir nişanı olarak bulutlara yayını koyduğunu iddia ederek ona tam teminat vermiştin. Onun için her şeyi yapacaktın. Bir süre işler yolunda gitti. Her nasılsa sürekli çoğalan o münasebetsiz ailesini bir arada tutmayı başarak onları yerleşik bir hayat kuracakları Şinar topraklarına götürdü. Orada hep beraber bir ahenk içinde mutlu mesut yaşayıp Babil Kulesi’ni inşa ediyorlardı, lakin sonra ortada, alınma lütfen, herhangi bir dünyevi veya ilahi sebep yokken, tahminen sekiz yüz yıllık ömründe daima senin yolunda yürümüş, sana güvenip itaat etmiş ve yılların yüküyle yaşlanıp beli bükülmüş o zavallı ayyaşın gözleri önünde... Ne olmuştur?”

“RAB insanların yaptığı kenti ve kuleyi görmek için aşağı-

ya indi ve şöyle dedi: ‘Tek bir halk olup aynı dili konuşarak bunu yapmaya başladıklarına göre düşündüklerini gerçekleştirecek, hiçbir engel tanımayacaklar. Gelin, aşağı inip dillerini karıştıralım ki birbirlerini anlamasınlar.’ Böylece RAB onları yeryüzüne dağıtarak kentin yapımını durdurdu. Bu nedenle kente Babil adı verildi. Çünkü RAB bütün insanların dilini orada karıştırdı ve onları yeryüzünün dört bucağına dağıttı.”

“Şimdi, sevgili Tanrım, bir gemi inşa edip birlikte bu büyük felaketin içine dalmadan önce, Tanrı veya her neysen, neden böyle bir şey yaptığını söyleyebilir ve böylesine rezil bir kalleşliğin tekerrür edip etmeyeceğinin teminatını verebilir misin? Sakin fakat son derece ağır konuşuyorum. Hatta tekrarlayayım; dediklerimin gayet bilincinde olarak, yüzüne karşı ‘rezil bir kalleşlik’ diyorum. Nuh kadar yarı yolda bırakılmış dürüst bir adam daha var mıdır bu dünyada? Zavallı adamın akıbeti ne oldu peki? O unuttuğun zavallının! Mağlup olmuş ve aldatılmış bu sarhoş ve bezgin ihtiyar, Sam ve Yafes’in döllerini etrafına toplayıp eski şaşaalı günleri hakkında bir şeyler mi geveliyordu? Kimlerin çocuklarıydı onlar” Nuh, tekrar kitaba dönüp okumaya başladı. ‘Almodat’ın, Şelef’in, Hasarmavet’in, Yerah’ın, Hadoram’ın, Uzal’ın, Dikla’nın, Oval’ın, Avimael’in, Şeva’nın, Ofir’in, Havila’nın ve Yovav’ın.’ Ve böyle devam ediyor. Uz ve Maş, o sevimli ufaklıklar, Nuh’un bükülmüş belinin arkasından el kol hareketi yapıp onunla dalga mı geçiyordu? Ah! Kral Lear’dan da büyük bir trajedi... Düşünmek bile acı veriyor. Lamek oğlu Nuh’un akıbeti buydu işte. Bunu bizzat sen söylüyorsun. Senin sözlerin. Sanırım bir izahatın vardır. Gerçi itiraf edeyim, nasıl izah edilebilir hiçbir fikrim yok.

“Sözünün arkasında durmuyorsun, Tanrım. Bir sürü vaatte bulunuyor, ancak hiçbirini yerine getirmiyorsun. Yahudiler üç bin yıldır borcunu ödemen için peşinden koşuyor. Başka örneklere de bakabiliriz. Mesela Enoch’u ele alalım. Onunla

birlikte yürüdün, yanından ayrılmıyordun. Ölmesini bekleyemeyip yanına aldın onu. Peki sorarım sana, Enoch şimdi nerede?”

Bay Lammock'ın ziyaretçisi uzun bir süre sessiz kaldı. Bay Lammock sorusunun cevabını beklerken ziyaretçisinde daha önce dikkatini çekmeyen bir şey fark etti; hafif fakat şüpheyeye mahal bırakmayacak bir şeffaflık. Adamın derisi opal veya cam gibiydi, jöle kıvamındaydı.

“Dik kafalısın,” dedi Yüce Varlık en sonunda. “Haşın bir yanın var. Dik duran insanlara daima saygı duyduğumu itiraf etmeliyim. Her zaman da duyacağım. Lakin sen, nedendir bilinmez, iyisiyle kötüsüyle milattan önceki o eski güzel günlerde uğraştığım insanların hepsinden daha inatçısın, yani tecrit politikasını benimsememden önceki zamanları kastediyorum. Çünkü bildiğin gibi –ve şüphecilerin dikkat çektiği gibi– geçen on dokuz asırdır hiçbir müdahalede bulunmadım. Zihninin katılaştığını görüyorum. Batıya özgü bir sertlik var sende. İnsan zekâsının yönteminde ve ruhunda gözle görülür bir değişiklik var, buna sende de şahit oluyorum. Düşmanım da bu tür bir şeye karşı hazırlıklı olmamı söylemişti. Bunun olacağını görmüştü. Şu modern bilimin yani... Bu evreni ben başlattığıma göre zorluklarına da katlanmam gerek. Aynı şekilde seninle yaptığımız bu tartışmayı da ben başlattım, bu yüzden ona da göğüs germeliyim. Daha önce tanık olmadığım bir özgüvenle konuşman konusunda şikâyetçi olmam için bir sebep yok. Fakat bunu artık Tanrı Korkusu diye bir şey kalmadı şeklinde yorumluyorum... Buna sebep olan da benim... Sorunu cevaplamam gerek. İnsanları yeryüzüne dağıttıktan sonra Nuh'un akıbetini öğrenme zahmetine katlanmadığımı itiraf etmem gerekiyor. Hem de hiç. Öldü işte. İlla ki bunun bir tebligatı yapılmıştır. Fakat nasıl ve nerede öldüğünü, ondan nasıl kurtulduklarını, cesedini gömüp gömmediklerini veya bir yere atıp atmadıklarını bilmiyorum, bu konuda hiçbir

şey söyleyemem... Enoch'u bıraktığım gibi onu da ortada bıraktım. Sanırım Enoch başıboş bir şekilde dolanıyordu. Hatta hâlâ bir yerlerde dolanıyor olabilir... Nasıl bilebilirim ki?"

"Bu endişelerimle üstüne geldiğim için özür dilerim," dedi Nuh biraz yumuşayarak. "Nezaketsiz sözlerimden dolayı pişmanlık duyuyorum. Fakat bana da şu an bir antlaşma teklif ettiğini göz önüne alırsak, yapacağımız antlaşmanın ne gibi sonuçlar doğuracağını tam olarak bilmek istiyorum."

"Gayet makul," dedi Yüce Tanrı, bir anlığına düşüncelere daldıktan sonra. "Gayet makul ve açık. Her halükârda, dikkatli bir okurum olduğu için kendimi kutlayabilirim. Kitab-ı Mukaddes'i okuduğunu iddia eden milyonlarca insandan biri bile Nuh'un insanlar yeryüzüne dağıtılırken hayatta olduğunu fark etmemiştir. Çok az insan onun akıbetini düşünmüştü. Çünkü tek seferde peş peşe bir sürü ayet okuyor veya bir bölümü bitiriyorlar, okurken de genelde akılları başka bir şeyle meşgul oluyor..."

İkinci Nuh sessizce Tanrı'nın devam etmesini bekledi.

"Benim süper-metafizik dediğim şey hakkında sana birkaç şey anlatmış, Varlık ve Varoluş konusunda ufak tefek birkaç noktaya değinmiştim. Şimdiyse izahatı daha da zor olan bir noktaya parmak basacağım. Geriye döndürülemez zaman ve uzay sistemimizde derine indikçe konu daha da dallanıp budaklanıyor ve işin boyutu hepten değişiyor. Anlatmaya çalıştığım şeylere pür dikkat kesilmeni istediğim için beni bağışla. Kaçamak cevaplar veren bazı sahte sofular bunu büyük bir gizem olarak görüyor. Kitab-ı Mukaddes'te belli belirsiz olsa da bu konunun bahsi geçiyor. Her ne kadar hikâyemi yalın bir dille anlatmak için tüm gayreti göstersem da arada mutlaka bazı muğlak kısımlar kalıyor. Anlayacağın... Varlığa geldiğimde tüm uzay-zaman sistemi de benimle birlikte bir süreklilik kazanmıştı. Bunları zaten konuşmuştuk."

Nuh Lammock sabırla başını sallayarak onayladı.

“Lakin karşındaki varlıkla ilgili bu paradoks son derece yüzeysel. İşler daha da derinleşiyor. Zorlukların ardı arkası kesilmiyor. Sade, basit ve faziletli bir hayat sürmekten başka hiçbir arzum yok, fakat gölgem boş durmayıp fizikçiler, psikologlar ve matematikçiler tutuyor...

“Onlar da şimdi çıkıp uzayın bir sonu olduğunu iddia ediyor. Sorarım sana, deli saçması değil de nedir bu? Uzayın dışındaki şeye ne diyecekler o zaman? Uzayın sonu olduğu iddiaları metafizik falan değil, düpedüz şarlatanlık fiziği. Genişleyen bir evrende yaşadığımızı ileri sürüyorlar. Ne demek bu şimdi? Neye doğru genişliyor? Varlığın, dördüncü boyuttan ışık hızıyla kırılarak geçen üç boyutlu bir bilinç sistemi sayesinde idrak edilebildiğini söylüyorlar. Daha da kötüsü, gölgem bunu kanıtlamaları için onlara deneyler yaptırtıyor. Herhangi bir şeyin hızının neden sınırlı olması gerektiğini anlamıyorum, anlayamayacağım da. Fakat öyle görünüyor işte. ‘Tabii ki,’ diyorum, “hangi hızda gidersen git, ileri doğru bir taş atabilirsin.” O da, ‘Hayır, tuhaf ama böyle bir şey yapamazsın,’ diyor. ‘Bir önemi var mı ki?’ diye soruyorum. ‘Var işte,’ diye cevaplıyor. ‘Çözölemeyen bir gizem deyip konuyu kapat,’ diyorum ben de.

“Bu bilim adamları gizemlerden hoşlanmıyor. Sürekli eşeliyorlar,’ diye cevap veriyor o da.

“Asıl sen sürekli eşeliyorsun,’ diyorum. ‘Ortalığı karıştırıyorsun. Kitabımın basıldığı kâğıtların filigranı hikâye açısından ne kadar önemliyse, bu konular da insan yaşamıyla o kadar ilgili.’ O da eski defterleri yeniden açarak insanlığa bir şekilde son verip veremeyeceğimizi soruyor.”

Yüce Tanrı kaşlarını düşünceli bir şekilde çattı.

“şunu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Tarihin ilk başlarında gölgem aklıma bir şüphe ekmeye başlamıştı: İnsanı kendi suretimde yaratarak ona uzay-zaman sistemindeki sürekliliğimize dair içten gelen bir merak duygusu mu aşlamış-

tım? Defteri dürülmeden önce aslında onun da kendi fikrini beyan etme hakkı olması gerekmiyor muydu? Lakin Şeytan şöyle bir noktaya değindi; Tanrı ve Şeytan olarak biz böyle bir şeye karar versek ve insan bunun bilincinde olsa dahi kendi özgür iradesine göre yaşayabilirdi. Sadece bu da değil. Öyle ki bir şekilde yaşamını sürdürmeye mecbur kalabilirdi. Emin değildik. Senin fani aklına göre bunu daha açık nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Mesela Kitab-ı Mukaddesim bahçenin tam ortasında bir “iyiyle kötüyü bilme ağacı” olduğundan bahsediyor, sen de fark etmişsindir. İşte şu meşhur yasak meyve o ağaçta yetişiyordu. Buraya kadar hiçbir sorun yok. Fakat bir ağaç daha vardı, bir Gizemli Ağaç. Belli ki Âdem de Havva da onun meyvesinden bihaberdi, onu pek vurgulamamıştım. İtiraf etmeliyim ki ne ben bu konuda endişeleniyordum ne de Şeytan. Lakin Düşüş’ten sonra derhal bir önlem almamız gerektiğini anladık. ‘Şimdi de yaşam ağacına uzanıp meyve almasına, yiyip ölümsüz olmasına izin verilmemeli!’ demiştik. İkimiz de böyle bir olasılıkla karşılaşmak istemiyorduk. Soruyorum sana, neydi bu Yaşam Ağacı? Bizi bu kadar rahatsız eden neydi? Bu gizemli ağacın yeri hiçbir zaman tam olarak açıklanmadı, çünkü tam olarak belli değildi. Biz bile pek emin değildik. Ağacı bulmak için belli bir yere gideceğini düşünmüyorduk, fakat biz bulmadan önce tesadüfen ağaca denk gelmesinden korktuk. Tabii ağaç gerçekten oradaysa. Yine de işimizi şansa bırakamazdık. İlk günahı işleyen bu zavallı çifti bahçeden apar topar çıkarıp, kapıya Keruvları dikip alevden bir kılıç yerleştirdik. Sürekli dönen bir kılıç. Biz de bu esnada ağacı aradık. İşte böyle oldu.”

Bakışlarını Nuh’a dikti.

“Güveninle beni onurlandırıyorsun,” diye cevapladı Nuh. “Bu cömert itiraflarını takdir ediyorum.”

“İnsan evrene bağlı kalmaktan yorulabiliyor,” dedi Tanrı. “Eğer feragat edersem...”

“İdrak etmeye başladım. Açıklamaya devam eder misiniz efendim?”

“Âdem’i nasıl yarattıysak öyle durdurabileceğimizin bilincindeydik, bu yüzden aklımızın bir köşesinde daima bir tedirginlik vardı. En nihayetinde o benim ilk Yaratığımdı. İşte bu yüzden insanların Şınar topraklarında tek bir dünya devleti altında birbirine kenetlendiğini ve birlikte çalışarak kuleyi her geçen gün yükselttiğini görünce, gölgem sinsice bekleyen o kadim korkuyu tüm canlılığıyla yeniden gün yüzüne çıkarırdı. “Müdahale etmezsek elimizden kaçacaklar,” dedi bana. Burada okuyabilirsin. Evet, burası işte; *“Yoksa düşündüklerini gerçekleştirmeleri için önlerinde hiçbir engel kalmayacak!”*

“Birlikte hareket ettik, hatta öylesine acele ettik ki Nuh’la yaptığımız antlaşmayı tamamen görmezden geldiğimizi itiraf etmeliyim. Hem de tamamen. Yeryüzüne tek başıma inmedim. Kitapta okuyabilirsin. ‘Gelin, aşağıya inelim,’ yazıyor.

Bir süre durup Nuh’un yüzündeki ifadeyi inceledi.

“Ve ikinci kez, Ah ikilemdeki Yehova, kararsız kaldın ve hem iyisini hem de kötüsünü düşündün. İtiraf etmeliyim ki hayatın gerçeklerine Kitab-ı Mukaddes kadar sadık bir kitap daha okumadım. Ayrıca orada tasvir edilenden daha dengesiz ve insani bir Tanrı’yı tasavvur dahi edemiyorum.”

“Öyle icap ediyor,” diye çıkıştı Tanrı gayet ciddi bir tavırla. “Öyle icap ediyor. Uzay ve zamana bağlı evrenin, ancak bu akıl karıştırıcı ve hafiften paradoksal yolla varlığa gelip, var olmaya devam edebileceğini idrak etmediğin müddetçe hiçbir şeyi anlayamazsın. Bunun olası sonuçlarını biz bile yeni yeni anlamaya başladık. Sürekli devam edecek bir dünya yarattığım an mecburen sınırsız bir geçmişin de oluştuğunu sana zaten anlatmıştım. O anda aslında sınırsız bir gelecek de yaratmış olduğum apaçık değil mi? Her şey ortada. İş işten geçince tekrar yok edemiyorsun. Yok etsen de bir önemi yok zaten. Dünyayı MÖ 4004 yılında yarattım, yemin ederim. Çok kısa

bir süre önce de bu odada yok ettim. Fakat sen fark etmedin. Evren ebedi sürekliliğinden bir şey kaybetmedi. Sonsuz bir kitapta gizli sonsuz bir hikâyeyle uğraşmak gibi. Kitabı istediğin yerden açıp, istediğin yerden kapatabilirsin. Hikâyeye sana rağmen devam eder. Yani hikâyeye hâlâ dallanıp budaklanıyor, ben de hâlâ ona dahil olup gölgemle mücadele ederek Adem'i benimle özgür, genişleyen bir dostluğun olduğu bir konuma getirdim; şu eski, ilk fikir."

Sessizlik.

"Yoksa ne diye sana geleyim ki?"

"Buraya kadar her şey güzel," dedi Nuh Lammock. "Fakat üzerimize yıktığın bu sonsuz evrenin içinde bize şu anda gerçek bir yardımın dokunamaz mı? Sen Yaratansın, İlk Nedsin. Her şeyi kusursuz bir şekilde açıklayabilirsin, başka hiçbir şey bunu yapamaz. Sen olmadan nasıl var olabilirdik bilmiyorum, fakat şu an tüm varlığımızla karşıdayız. Peki, sonraki müdahalelerin ne işe yaradı? Kitab-ı Mukaddes'inin sonu, kusura bakma ama tam bir zırvalık. O da senin gibi silik. Ayrıca Yuhanna ve Yahuda'nın mektupları kadar boş bir şey daha okumadım. İlk önce kardeşler selamlanır, sonra da yazar bir anda ortaya çıkar ve onlara birkaç önemli şeyden bahseder. Neler söylediği ise muamma! Peki ya Vahiy Kitabı'nın Patmos adasında hangi kafayla yazıldığına değinmememe gerek var mı? Sonra da on sekiz buçuk asır boyunca senden tek bir haber almadık. Ta ki kapıma gelip bana yeni bir gemi yapmayı teklif edene kadar. Dünya senin kiliselerin ve misyonerlerinle dolu, bunu kabul ediyorum. Sana dualar edip ilahiler söylüyorlar, fakat sen neredeydin? Tüm iyi niyetiyle pek çok Katolik, Kilise ve ekmek şarap ayininin din açısından, senden ve senin o eski kitabından daha mühim olduğunu söyleyecektir. Dürüst bir Cizvit, ne Tanrı'dan ne de Şeytan'dan korkar. Ancak yine de Kilise'ye hizmet eder. Sen seyrelip muğlak bir kavrama dönüştükçe, yani her geçen gün

seffaflaştıkça gölgen de yavaşça silinecek. Tanrı soldukça Şeytan da solacak. Şimdi bile yokluğun tam ucunda duran titrek bir ışık gibisin.”

“Evet,” dedi Kadir-i Mutlak, biraz da kinlenerek. “Ancak insan da belirginleşip katılaştıkça bir gölgesi olduğunu idrak edecek.”

“Haklı olduğun noktalar var tabii,” dedi Nuh.

“Hepsinde haklıyım. Bu insanlık dramında Şeytan’ın da benim de bir parmağım olabilir, bu gayet mümkün. Eski özümün bir hayaletine de dönüşmüş olabilirim. Bu da şu anlama geliyor: Hüsniyet ile tahripkâr direnç ve ışık ile ışığın gölgesi arasındaki mücadele Âdem’in şahsında, insanoglunda, yani sende ve senin türünde yeniden vücut buluyor. Tarih bazı temel değişikliklerle tekerrür ediyor. Hınçla sarf ettiğin tüm sözlerle rağmen, sen mağlubiyetin eşiğindeyken kapına geldim işte. Hem de büyüleyici bir fikirle. Karşı çıkıp eleştirdiğin noktaları olsa da fikrim en nihayetinde hoşuna gitti. Bir gemi inşa etme fikri tam da aklına yatmışken teklifimi geri çevirmen mantıklı olur mu? Aklını başına topla. İzin ver gemiyi tasarlamana ben de yardım edeyim. Birlikte inşa edelim onu.”

“Babil’i kaderine terk edişini, o trajik zamanları affedeyim yani?”

“Yaptığım her şey için senden af diliyorum. Benden öğrendiklerin dışındaki her şeyi unut. İnsanlığı yeniden birleştiririm. İnsanoğlu bir kez daha dağılsın. Yeniden başlamak uğruna bu hayattaki tek cesur davaya kendimizi canı gönülden adayalım.”

Nuh inatla sessizliğini korudu.

“Şu anda bir Tanrı veya Şeytan olmadan da yaşayabiliyorsunuz, fakat bu nereye kadar böyle devam edecek? Bir düşün-sene. Bu savaş ve şiddet selinden bir gemiye binip kaçmanın ne anlama geldiğini hemen idrak edemeyebilirsin, lakin bu fikir zamanla halk kitlelerini de cezbedecektir. Gerçekte kim

olduğumu veya şu âna kadar neler yaptığımı tartışmanın bir anlamı yok. Önemli olan tek şey reklam değerim ve insanların günümüzde beni nasıl tahayyül ettiği. İnsanlığın büyük bir çoğunluğu Yüce Tanrı'yı, Kadir-i Mutlak'ı, Göklerdeki Baba'yı ve Mutlak Dost'u duymuştur, fakat Bay Nuh Lammock ve onun modern fikirlerini kim biliyor? Her kimsem ve ne yaptıysam, bunların hiçbirini bu insanlara söylemiyorum. Onlar da senin gibi Eski Ahit'le karşıma dikilmiyor. Çünkü senin inandığın kadar inanmıyorlar, hatta yakınından bile geçemezler. Okudukları satırlar bir peri masalı yahut tekerleme gibi süzülüp gidiyor zihinlerinden. Tabagın kaşıkla kaçtığına ne kadar inanıyorlarsa*, balinanın Yunus'u yuttuğuna da o kadar inanıyorlar ancak yine de iyiliğin Tanrı'nın bir emri olduğunda hemfikirler ve bu onlara büyük bir ilham veriyor. On dokuz asır boyunca Yeni Düzen'de** üçlü karakterimin yeni yüzünü insanlığa çevirmiştim. Her geçen gün iyilik ve adaleti keşfediyor, bunun ucunu da bana bağlıyorlardı. Aslında bir bakıma beni yorumluyorlardı. Binlerce namuslu adam için benim ismim daimi bir sığınaktı. İsmimden güç alarak yozlaşmış dini önderlerinin sapkınlık ve zulmüne direniyorlardı. Kilise tiranlığını benim adıma kurmuş olabilir, lakin ben de peygamberlerimin ve reformcuların arkasında durdum... Yani bana hemen burun kıvrma..."

"Böylesine belirsizce titreşmene gerek yok," dedi Bay Nuh Lammock. "Gözlerimi rahatsız ediyor. Sana karşı son derece kaba davrandığımı itiraf etmeliyim. Fakat kafamı toplayıp olayları tüm berraklığıyla görmek istedim. Şimdi ikimiz de sakın olalım. İnsanlığın içinde bulunduğu bu evrensel çö-

* Eski bir İngiliz ninnisi Hey Diddle Diddle'da geçen sözler. And the dish ran away with the spoon.

Dispensation (İng.): En basit tabiriyle Tanrı'nın bir düzen kurarak insanlığı sınadığı inancı. Tarihte yedi defa "düzen" kurulduğu, ancak insanların bu düzenleri yıktığı ve bunun sonucunda Tanrı tarafından cezalandırıldığına inanılır.

küşün gerçek doğasını anlamak istiyorum. Bu dehşet verici vahşet ve gaddarlığın sebebi nedir? Gemiği inşa etmemiz için ne gerekiyor? Belki de bu gemi bizi Ağrı üzerinden Şinar topraklarına götüreceğ ve orada insanlık tek bir kardeşlik altında tekrar birleşerek ilelebet gücüne güç katacak...”

YENİ GEMİNİN TASLAKLARI

Bir

Bay Nuh Lammock derin ve dinçleştirici bir uykudan uyan-
dı. Yatağında uzanıyordu, odası güneş ışığına boğulmuştu.

Aklı gördüğü bir rüyanın silik görüntüleriyle doluydu sa-
dece. Rüyasında biri, “Dünya her gün yeniden başlıyor,” de-
mişti. Kimin söylediğini hatırlayamasa da her sabah uyanma-
sına degecek oldukça anlamlı bir beyan olduğunu düşündü.

Yatağa yattığını hatırlamıyordu. Fakat sonradan kendisi-
nin Yüce Tanrı olduğu yanılgısına kapılmış, bembeyaz gür
saçları olan tuhaf bir ihtiyarın onu ziyaret ettiğini anımsadı.

Yanındaki komodinden saatini aldığı anda saatin iki buçuk
olduğunu gördü. Zili çaldı.

“Üç çeyrek kala uyudunuz efendim. Umarım iyisinizdir,”
dedi Mabel. “Size bir fincan çay getirdim. Kalkacak mısınız,
yoksa bir süre daha uzanmak ister misiniz?”

“Kalkayım artık,” dedi Bay Lammock. “Fakat ilk önce ne-
ler olduğunu anlat bana. Yatağa geldiğimi hatırlamıyorum.”

“Sizi yatağa Doktor Burchett ve tımarhaneden gelen iki
beyefendi götürdü. O sırada uyuyordunuz.”

“Evet, ama nasıl oldu bu?”

“Sizi o uyutmuş. Kendisinin Yüce Tanrı olduğunu iddia
eden yaşlı beyefendi. Sakin ve kendinden emin bir şekilde
aşağıya gelerek ‘Uyuttum onu. Buna ihtiyacı vardı,’ dedi. ‘Bu

olaylar onu çok endişelendirdi, güzel bir uyku iyi gelecektir.”

“Böyle dedi yani.”

“Öyle bir söyledi ki ondan bir an bile şüphe duymadım. Sanki bir doktor veya hipnotizmacı gibiydi. Sonra durup bir süre bahçeyi izledi. ‘Akşam serinliğine bayılırım,’ dedi.”

“Sonra?”

“Sonra da Doktor Burchett ve iki tımarhane görevlisini getiren arabayı gördü.”

“Ee?”

“Kapı eşiğinde arkamda duruyordu. Ben de kapının yanında çiçek tarhındaki filizleri suluyordum. Onlar arabadan çıkarken doğal olarak kafamı kaldırıp baktım. Arkamda bir yerde ‘Hiç sanmıyorum,’ dediğini duydum. ‘Hiç sanmıyorum.’ Aynen böyle dedi. Sonra Doktor Burchett ve tımarhane görevlilerinin ona değil, bana baktıklarını fark ettim. ‘Nerede o?’ diye sordular bana.

“Ne olduğunu o anda idrak edemedim. Sormak çok saçma olacaktı. Kısa bir süre arkamı dönmedim. Döndüğümde ise şaşkınlıktan donup kaldım, dilim tutuldu. *Adam arkamda yoktu!* Resmen yok olmuş gibiydi.

“‘Dilini mi yuttun kızım?’ diye sordu Doktor Burchett bir anda. ‘Nerede o?’

“‘Daha şimdi buradaydı,’ dedim. ‘Tam kapıda duruyordu.’

“Tek kelime etmeyip içeri daldılar ve kapının iki tarafına baktılar. Şemsiyeliğin arkasını bile aradılar. İçlerinden biri tuvalete, diğeri de küçük salona gitti. Ama ihtiyar orada da yoktu. Yakalamayı bırakın en ufak bir izini dahi bulamadılar. Sonra bana döndüler. ‘Beş dakika önce buradaydı,’ dedim.

“‘Hayatımda onun kadar kibar, sakın ve terbiyeli bir deli daha görmedim. Ev sahibin yukarıda uyuyor, demişti bana,’ dedim. Tımarhane görevlilerinden biri arka bahçeye, diğeri

de mutfaka bakmaya gitti. Ben de Doktor Burchett'le üst kata çıktım.

“Size hiçbir zarar vermediğinden emindim. Büyük çalışma koltuğunuzda son zamanlardaki halinize kıyasla on yıl daha genç görünüyordunuz efendim. Haddimi aşıyorsam bağışlayın, lakin bir bebek gibi tatlı ve derin bir uykuya dalmıştınız. Doktor Burchett ateşinizi ve nabzınızı ölçüp nefesinizi kontrol ettikten sonra ‘Gayet doğal bir uyku,’ dedi. Sizi uyandıramadık, ben de ‘Uyandırmamıza gerek var mı ki’ diye sordum. İhtiyarı da hiçbir yerde bulamadılar. En ufak bir iz dahi bırakmamıştı. Bildiğim kadarıyla onu hâlâ bulabilmiş değiller. Umarım yakalayamazlar. Zararsız biri, vaktiyle sıkıntılı dönemlerden geçtiği yüzünden okunuyor. İstemediği takdirde onu tekrar tımarhaneye tıkmanın bir anlamı yok diye düşünüyorum. Sonuçta dünyada ondan daha deli bir sürü insan cirit atıyor.”

“Aşağıya inmeden önce benimle ne kadar konuştu?”

“Bir buçuk saat kadar belki. Konuşmanızı dinlemedim tabii ama her ihtimale karşı etrafta dolanıyordum. Çoğu zaman kısık sesle konuşuyordunuz.”

Bay Lammock bir süre düşündü.

“Tabii siz deli olduğunı düşündüyseniz bir şey...”

Bay Lammock kıza sıcak bir ifadeyle gülümsedi fakat bu üstü kapalı soruyu cevaplamadı.

“Bugün açık gri takım elbisemi giyeceğim,” dedi. “Takımımı çıkartıp küveti doldur lütfen. Öğle yemeği yemeyeceğim fakat tam dörtte bir fincan çay, iki haşlanmış yumurta ve biraz tereyağlı kızarmış ekmek alabilirim.”

“İsterseniz kek var,” dedi Mabel.

“Tamam o zaman. Bol tereyağlı, dumanı tüten bir kek alayım.”

Bir hafta sonra Bay Nuh Lammock, tüm cesaretini toplayarak çalışma odasında büyük bir iştah ve hazla yeniden yazmaya başlamıştı. Yazdığı cümlelerden birinin son derece mutlu bir tınısı olduğunu görünce cümleyi biraz değiştirmeye karar verdi...

Bir anda ziyaretçilerine ayırdığı tekli koltuk gacırdamaya başladı. Oturmaya gelen iri bir bedenin belli belirsiz hışırtısını duydu ancak cümlesini bitirene kadar istifini bozmadı.

“Geleceğini biliyordum,” dedi.

Başını kaldırıp İlâhi Dostu’nun kendinden emin ve dostane çehresini seyre daldı. Tam o sırada masada duran numaralandırılmış sayfaların üstünde ilâhi bir bakış gezindi. “Çalıştın mı?” diye sordu Tanrı.

“Amaç ve araçlarla ilgili genel bir bildirinin ilk sayfaları. Okumamı ister misin? Bu arada, son görüştüğümüzden beri nerelerdeydin?”

“Etrafta dolanıp bize faydası dokunabilecek birkaç şeyi araştırıyordum.”

“Gölgenle birlikte mi?”

“Başka türlü mü mümkün mü?”

“Eleştirileriyle aklına şüphe tohumları ekmiyor mu?”

“Mefistofeles başka ne işe yarar ki? Şöyle dedi bana: ‘Bu şekilde devam edecek olursan parlak bir hareye dönüşeceksin.’ Ben de şöyle cevap verdim: ‘Peki onun gölgesi seni yuttuğunda sen ne yapacaksın? Düş peşimden, Şeytan. Defol buradan.’ Ondan köşe bucak kaçıyorum ama o nereye gitsem dibimde bitiyor. Bir türlü *kurtulamıyorum* ondan.”

Bu çekişmeyle mizah duygusu depreşen Nuh gülmeye başladı. Gölgesini üzerinden ümitsizce silkip atmaya çalışan yün saçlı ve uzun sakallı Tanrı, ayaklarındaki galoşları bir köşeye fırlattı.

latmak isteyen ve galoşlar ayağından çıktığında da şaşkınlıkla donup kalan bir adamı andırıyordu.

Nuh gülmeyi bırakıp bakışlarını Tanrı'ya çevirdi. "Tüm Kitab-ı Mukaddes boyunca ne sen gülüyorsun ne de Şeytan. Bunu hiç fark etmemiştim."

"Evet, hiç güldüğümüzü hatırlamıyorum. Niye gülelim ki?"

"İlk sayfadan son sayfaya kadar ciddiyeti bozmuyorsunuz. Uğraşman gereken yeni insan bu konuda senden üstün. Aranızdaki bu uyuşmazlığı yeni fark ediyorum. İnsan güldüğü zaman o boğucu saçmalığın hiçbir hükmü kalmıyor. Gülme-ye devam edeceğiz. Tufan sırasında da tufandan sonra da gülecek ve her şeye yeniden başlayacağız. Tüm dökülen kana ve gözyaşına rağmen. Ne kadar canavarca olursa olsun, saçma olduğuna kanaat getirilen hiçbir şey katlanılmaz değildir. Seni temin ederim. Hem de hiçbir şey. 'Her sabah yeniden başlayan hayat aslen saçma bir şeydir.' Şu âna kadarki en büyük keşfimiz buydu. Bu şekilde geçmişin kindar tiranlığından kaçıp, çetrefilli fakat bir o kadar muazzam dünyamızda kendi kulemizi inşa ediyoruz. Kulemiz yükseldikçe de ufkumuz genişliyor."

Tanrı, Nuh'un bu sözlerini anlayamasa da hoşgörülle başını salladı ve "Sen şu bildiriği anlat bakalım," dedi.

Üç

"İlk olarak," dedi Bay Lammock, tumturaklı bir sesle. "Neyi kurtarmak istediğimizi mümkün olan en net şekilde belirlememiz gerekiyor. Bu konuda mutabakata vardıktan sonra ikinci soruya, yani kurtaracağımız şeyi neyden kurtarmaya çalıştığımız sorusuna değinebiliriz. Ancak bu da açıklığa kavuştuktan sonra gemiyi planlama aşamasına geçebiliriz. Şöy-

le ince uzun, derli toplu ve deniz şartlarına elverişli özel bir gemi tasarlamalıyız ki hakkımızdaki şüpheleri bertaraf edebilelim. Sonra da gemiye atlayıp Ağrı Dağı'na doğru yola düşeriz. Hikâyenin aslında Ağrı Dağı'nda bitmediğini en son gördüğümüzde birbirimize hatırlatmıştık. O nefes kesen dağa akın ettiğimiz an gökkuşakları tepemizde ıslıl ıslıl parlamalı. Bu konunun icabına bakarsın artık.” Tanrı hafiften yüzünü buruşturdu. “Lakin esas sorun bundan sonra başlıyor, yani Babil’de. Geminin inşasına koyulmadan önce Babil’i de hesaba katmalıyız. Bu konuda hemfikir miyiz?”

“Ne kadar da haklısın!” dedi Tanrı. “Sordum soruşturdum...”

“İlk önce bildirimini okumama izin verir misin? Bu gemiyle tam olarak neyi kurtaracağız? Bu konuyu netleştirdik mi? Korkunç bir hızla savaş, nefret ve gaddarlık seline boğulan eski dünyayı kurtarmak istemiyoruz değil mi? Bu dünyayla artık hiçbir işimiz kalmadı. Ne olursa olsun bu gemi, her türlü tohum ve numuneyi muhafaza edeceğimiz bir araç vazifesi göremez. Zira bu şekilde hayatı senin için iğrenç ve katlanılmaz kılan her şey, yeniden filizlenecektir...”

“En iyilerini kurtarmayı düşünüyordum.”

“En iyileri mi varmış?”

“Sanırım sana ilk önce keşfettiğim şeyleri anlatmalıyım. Bu konuya sonra döneriz.”

“Ne keşfettin?”

“Yazdığın eserlerde mühim bir fikir ortaya atmışsın. İnsanlığın şu âna kadarki tüm bilgi birikimini, düşünce dünyasını ve başarılarını saklayabileceğimiz bir gizli mahzen veya bir çeşit Ansiklopedik Müze kurulması gerektiğini ve böylece bu savaş, kargaşa, kıtlık ve hastalık seli sona erince, tabii sona ererse, mahzendeki bilgilerin muazzam bir Rönesans’a ön ayak olacağını söylüyorsun. Mesela şu tozlu ve terk edilmiş müzenden *Zaman Makinesi*’nde bahsediyorsun.

“Zaman Makinesi’ni ben yazmadım,” dedi Nuh.

“Niye kendimizi kandıralım?” dedi Tanrı. “Aynı fikir *Work, Wealth and Happiness of Mankind*’ın da ana çerçevesini oluşturuyor. Ve tabii *World Brain*’in. Yaşlandıkça kendini tekrar ettiğin için bu temayı kitaplarında daha sık kullanıyorsun.”

“Bu kitaplarla hiçbir alâkam yok diyorum sana.”

“Zırva! Kendini gizleme konusunda Francis Bacon denen adam kadar kötüsün. Nitekim Ignatius Donnelly, Elizabeth dönemi edebiyatının tamamını onun yazdığını kanıtladı. Ben sıkı bir Bacon hayranıyım. Bir asırdır yazdığın tüm kitaplar dünyanın yeniden inşasını konu alıyor. Farkında olmayabilirsin ama bu kitapları farklı isimler altında sen yazdın. Belki o anda bizzat sen yazmamış olabilirsin, ancak içindeki her şeyi özümsemişsin. Yazarları hakkında tek tek konuşamayacağımız kadar çok kitap var artık. Ayrıca kitabıma yönelttiğin bu eleştirilerin hepsine katlanacağımı, sana ve yazarlığına aynı sertlikte karşılık vermeyeceğimi düşünüyorsan... Bu arada bu karşılaştırmayla bile sana büyük bir iltifatta bulunuyorum. Üslup, konunun işlenişi, anlatımın gücü ve derinliği açısından tabii ki karşılaştırma dahi yapılamaz...”

Tanrı, gururu kırılmış bir yazar olarak kanlı canlı karşısında duruyordu.

“Bunu bir an bile aklımdan geçirmem,” diye cevapladı Nuh.

“Bence de geçirme,” dedi Tanrı. “Sana kitabım hakkında tek bir olumsuz sözcük içermeyen cilt cilt kitap, vakayiname, yorum, eleştiri ve gazete kupürü gösterebilirim. Sizin şu kendini beğenmiş profesörünüz Huxley –ihtiyar Huxley’den bahsediyorum bu arada– bile beni meziyetlerimle az da olsa övdü. Kitabım en azından edebi niteliğiyle insanlığı asırlardır büyülüyor. Mütevazıların hazinesi, güçlülerinse el kitabı oluyor. Issız adaya düşsen yanına ne alırsın diye sorulduğunda kitabımı yanına almamayı düşünen bir kişi bile çıkmadı, bir

kişi bile. Sense şu modern yamalı bohçanın şey olduğunu ima ediyorsun...”

“Konuyu sen açtın.”

“Olabilir.”

“Sadece o kitapları benim yazmadığımı söyledim.”

“Ben de senin yazdığını söylüyorum.”

“Bu konuda daha fazla tartışmayalım,” dedi Nuh.

“İyi edersin,” dedi Tanrı, oldukça öfkeli bir sesle.

“Ne keşfettiğini anlat haydi,” dedi Nuh. “Söylediğin her şeye katılıyorum. Kitab-ı Mukaddes gerçekten de tüm kitapların atası. Bizim edebiyatımızsa ona düşülen bir dipnot sadece.”

“Yani...” dedi yaşlı adam, sinirleri yatışmıştı.

“Olağanüstü şeyler keşfettim. Mikrofotoğrafiyi duymuş muydun?

Nuh daha önce böyle bir şey duymuştu ancak yine de oldukça meraklı bir yüz ifadesi takındı. Karşısındaki fevri ilahi varlığın son derece cezbedici bir yanı vardı. İnsanın ancak bizzat tanıştığı zaman fark edebildiği, adeta yaratılışıyla iç içe geçmiş bir cazibe. En nihayetinde o da bir yazardı, hem de büyük bir yazar. Dünya da onu en çok bu yazar kimliğiyle tanıyordu. Kimseye muhtaç olmayan yazarın doğasında iflah olmaz bir gurur saklıdır. Her büyük yazar da intihale ve eklemelere başvurur, o halde tartışmanın ne lüzumu var? Tanrı’nın da Bay Nuh Lammock’ı şamar oğlanına çevirmesi ve onu modern, radikal ve şüpheli edebiyatın küstah saldırganlığından sorumlu tutması gayet anlaşılabilir bir durum. Şayet mikrofotoğrafının olanaklarını keşfettiğini düşünüyorsa, tabii ki bunun sevincini yaşamasına izin vermek gerekiyordu.

“Artık mikrofotoğrafik filmler üretmenin ve bu filmleri çoğaltıp dağıtmanın mümkün olduğunu, bu resimlerin dünyanın herhangi bir yerinde, modern bir savaş gemisinin mali-

yetine kıyasla cüzi bir fiyat karşılığında rahatlıkla tüm ayrıntılarıyla sergilenebileceğini ve incelenebileceğini keşfettim. Dünyadaki tüm resimleri, heykelleri ve mimari şaheserleri yakından inceleyebilirsin. Her türlü manzarayı, ilginç çeken her şeyi görebilirsin. Bitkilerin büyümesini adım adım takip edebilir, hayvanları hareket halindeyken, kendi renklerinde ve doğal ortamlarında izleyebilirsin. Yeryüzündeki en eski klasiklerin en iyi baskılarını sayfa sayfa inceleyebilirsin. Tüm bunlar orta ölçekli bir evin kaplayacağı alanda toplanabilir. Vatikan Kütüphaneleri, British Museum, Bodleian Kütüphanesi ve Washington'daki Kongre Kütüphanesi birkaç dönüm yer kaplıyor ve aslında tehlikelere son derece açık. Ayrıca buralarda yoğun bir dizinleme faaliyeti de söz konusu. Önümüzdeki birkaç yılda Naziler bunların tamamını yakıp yok edebilir. Bilginin fiziksel olarak toplandığı bu yeni mekânlar ile onlar arasında bir karşılaştırma dahi yapılamaz. Şu Amerikan firması Kodak'ta çalışan Dr. Kenneth Mees'le harika bir gün geçirdim. Bu arada kendisi ziyaretçi kartıma çok şaşırsa da son derece terbiyeli biri olduğundan hiç belli etmedi. Ben de kendisini ikna etmek için ufak tefek fakat bir o kadar da etkileyici mucizeler gerçekleştirerek merakını körükledim. Yaptığı açıklamalar ve gösterdiği şeyler son derece tatmin ediciydi. Mephisto bile çok sevindi..."

"O niye yanındaydı ki?"

"Gelmek istedi. Bu mekanik şeyler konusunda cin gibidir."

"Tabii ki öyle. Yarattığın tüm canavarlardan daha kurnaz..."

"Neyse işte. Bu şey gayet basit, makul ve uygulanabilir. Bu sayede çok geniş bir bilgi dağarcığı oluşturabilirsin. Tamamını veya bir kısmını tüm dünyaya dağıtabilirsin. Binlerce farklı yerde saklayabilirsin. Tüm dünya savaş selinde boğulsa dahi insanlığın geçmişteki tüm başarılarını tekrar gün yüzüne çı-

karabiliriz. İşte ben bunu gemi fikrimizin temeli olarak görüyorum. Yapmamız gereken tek şey para ve destekçi bulup işe koyulmak.”

Tanrı'nın duyduğu memnuniyet öylesine katıksız ve dolambaçsızdı ki Nuh olası sorunlardan bahsetmekte kararsız kaldı.

“Siz modernlerin bir konuda hakkını yememem gerek,” dedi Tanrı. “Eski zamanlarda çetrefilli olan her şey cihazlarınız ve icatlarınız sayesinde artık inanılmaz kolay. Eskiden Tanrı'nın kelamı elçilerine en garip yollardan ulaşırdı. Şimdiyse gece gündüz telefon edebilirsin. Ama işte buradayız! Gemi sorunu da bir anda çözüldü. Artık tek yapmamız gereken bir gemi edinmek.”

“Şey...” dedi Nuh.

“Ne var?” diye sordu Tanrı, yüzüne gölge düşmüştü.

Nuh bir süre sessiz kaldı.

“Bazen,” dedi Tanrı. “İnatçı ve muhalif bir ifade, eleştirel bir bakış tüm yüz ifadeni çarpıtıyor. Açıkçası bu bana Şeytan'ı anımsatıyor, hin ve nahoş şeyler düşündüğü zamanları. Bu planda gerçekten işbirliği yapacaksak...” Bir anda öfkesine yenilip “Söyle hadi,” dedi. “Çıkart baklayı.”

“Şeytani bir rol oynamaktan nefret ediyorum,” diye cevapladı Nuh.

“Merak ediyorum da...” dedi Tanrı. “Sen de Kibir Günahı işliyor olabilir misin? Bunu sende birkaç defa hissettim.”

“Kibir mi?”

“Benimle aşık atmaya çalışarak.”

“Fakat, sevgili Tanrım, onun çıkartacağı zorlukları önceden tahmin etmezsek –ki biliyorsun bunu deneyecek– gemimiz daha yola çıkmadan batacak.”

“Şeytanın avukatını oynuyorsun yani,” dedi Tanrı.

“Bir bakıma. Sana okuduğum bildiriye dönmek istiyorum aslında...”

“Tabii, *senin* bildirin,” dedi Tanrı, sesinde belli belirsiz bir husumet vardı. “*Senin* yazdığın bildiri.”

“Sorduklarımı bir hatırlatmak istiyorum: Boğazına kadar günah ve yolsuzluğa batmış eski dünyayı kurtarıp yenilemek mi istiyoruz? Yoksa bu korkunç savaş yangını, birbirini yiyen devletleri ve eskimiş gelenekleri geride bırakıp tamamen yeni bir dünya inşa etmeye mi niyetleniyoruz? Modern fikirlerle yola *devam mı edeceğiz*, yoksa gericiliğin artık paramparça olmuş yuvalarına, şu örnek Hıristiyan beyefendilerine –Hıristiyan diyebilirsek tabii– Franco, Halifax, Daladier, Pétain ve Bushido’ya geri mi döneceğiz?

“Siyaset konuşmamıza ne gerek var?” diye çıkıştı Tanrı.

“Senin kitabında da peygamberlerin* siyasetten bahsetmiyor mu? Neyse, genel bir ilke belirleyelim: Yeni ve tertemiz bir antlaşma yapacak mıyız, yapmayacak mıyız?”

“Şartları ne olacak?”

“Onları daha sonra belirleriz. Asıl soru şu: Düzeni yeniden mi tesis edeceğiz, yoksa en baştan mı başlayacağız?”

“Yani, bunca felaketin amacı ne ki?”

“Kesinlikle. Ah Tanrım, sen hiçbir zaman rahiplerin veya muhafazakârların yanında olmadın ki! Sen daima peygamberlerinin yanındaydın. Sen yenilmez bir devrimcisin. Kitab-ı Mukaddes de devrimlerini anlatıyor zaten. İşte bu noktada beni barıştırmak istediğin insanlarla, şu Dünya Ansiklopedisi ve Dünya Beyni türevi fikirlerle ayrı düşünüyorum. Bu fikirler gerçekte ne anlama geliyor? Şayet önerdikleri şeylerde en ufak bir devrimcilik varsa bile, o da Fransız Ansiklopediciler’in oyunlarını yeniden oynama gayretinden başka bir şey değildir. Yararlı ve unutulmaması gereken şeylerin tarafsızca bir araya getirilmesi gibi görünüyor, ancak bu yolla insanların

* Major and Minor Prophetic Books (İng.): Tevrat’ta peygamberlere ayrılan bölümler, bölümlerin uzunluğuna ve kısalığına göre adlandırılıyor. “Major” yani “ana” peygamberlerin bölümü, “minör” yani “yan” peygamberlerin bölümlerinden daha uzun. –çn

akıllarına tamamen modern bir ideolojiyi işlemeye çalışıyorlar. O zamanlar işe yaramıştı. İtiraf ediyorum. Büyük Fransız Devrimi'nin de faydası oldu. Fakat böyle bir şeyi iki kez yapabilir misiniz? *Non bis in idem.** İnsanlar tüm bunların editörlüğünü kimin üstleneceğini sordu tabii, bizim şu fazla iyimser Wells'e de büyük bir şüpheyle yaklaştılar, olayın özü de bu aslında...”

“Sorunumuzun çözümü mikrofilm ansiklopediciliği değil mi yani?”

“Değil,” dedi Nuh. “Bir çözüm değil. Fakat çözümün bir parçası olabilir. Gerçekten yapılması gereken bir şey, ancak daha temel şeylere kıyasla kısıtlı bir rol oynamalı. Aklındaki şu gelişigüzel bir Ansiklopedi oluşturma fikri, seni uyaram, her türlü sorunun tohumlarını da beraberinde getirecek. Doğal olarak Mefisto bu fikrini desteklemiştir. Doğal olarak. Çünkü inan bana, kendisinin kaçınılmaz olarak geri geleceğini görmüştür. Eski zamanların sapkınlıklarında, romantizmde, inandırıcı yalanlarında, kalıplaşmış ifadelerinde ve entelektüel bozulmalarında geri gelecek. Babil'deki dağılma ve kargaşa tekrar yaşanacak, diller karışmasa da düşünsel ifadeler birbirine girecek. Şu zavallı enkaz Aldous Huxley, zihni sonunda pes edene kadar *Britannica Ansiklopedisi*'yle tüm dünyayı dolandı.”

“Evet, evet,” dedi Tanrı. “Fakat bu kargaşanın içinde gerçeğin zerrelere de gizleniyor, bunu tüm o modern bilginle benden daha iyi bilmen gerek. Melez keşifler. Mesela argonun hikâyesine bakalım. Cavendish argonun ayrışmasıyla ilgili notlar bırakmıştı, hem de kanıtlanmasından neredeyse bir asır önce...”

Nuh bir süre düşündü. “İtiraf etmem gerekirse, şu âna kadar yeryüzünde yapılmış önermelerin neredeyse hepsinde gerçeğin zerrelere tanık oldum. Şintoizmin ilk zamanların-

* Bir kişinin aynı suçtan iki defa yargılanıp ceza alamayacağı ilkesi. –çn
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

daki o kargaşa döneminde dahi insan zihninin tarihi açısından muazzam önem taşıyabilecek şeyler anlatılıyor olmalı. Grafiti, tüccar yasaları, azizlerin yaşamı, Ortaçağ'daki aşk anlatıları ve dedektiflik hikâyelerinin hepsi, yeni dünyamızda akademik araştırma yapacak pek çok öğrenci için zengin bir malzeme olacaktır. Hepsini koruyalım, hemfikirim, hepsini koruyalım. Zira bir gün lazım olabilir, ancak yine de gemiyle açılırken tüm bunlar bize yük olmasın. Bu bilgilerin yok olmasına izin veremeyiz. Hepsini ne olursa olsun gemiye yükleyelim. Gemimizin safrası olurlar. Yemeğimiz olurlar. Tahıl ambarının derinliklerinde, zor günler için saklarız...Evet...

“Ancak kış güvertesinin tepesinde, sevgili Tanrım, arınmak istiyoruz, zihinlerimizin arınmasını. Ortak bir azimle yeniden doğmak istiyoruz. Elitler için mutlak saflık, kitleler içinse mutlak dürüstlükten güç alan, tatmin edici ve basit şeyler istiyoruz...”

Dört

“Elitler için mutlak saflık, kitleler içinse çok güçlü, açık ve basit şeyler..”

İşte bu kadar. Bay Nuh Lammock, J. W. Dunne'ın eserlerinden edindiği bir alışkanlıkla cümleyi unutmadan not defterine yazdı. Üstündeki uyku mahmurluğunu iyice atmıştı. Uzun bir süre karşısındaki boş koltuğu şüpheli bakışlarla süzdü ve sonra zili çalarak Mabel'i çağırdı.

“Yine güzel ve derin bir uyku çektiniz,” dedi Mabel. “Uyku size çok iyi geliyor. Malum sabah akşam demeden çok yoğun çalışıyor, aklınızı epey meşgul ediyorsunuz.”

Bay Lammock bir fincan çay içip yürüyüşe çıkabilirim diye düşündü. “O yaşlı beyefendiden hiç haber yok, değil mi?” diye rahat bir ifadeyle sordu.

“Onu yakalayamadılar, efendim,” dedi Mabel, memnuni-

yetini saklamadan. “Buralarda tekrar görülmemiş. Hakkında birkaç söylenti var. Güya bir yerlerdeki gözlemesine gidip yıldızlardan gelen bir gemiyi nasıl bulabileceğini sormuş, birileri onu paraşütçü sanmış falan. Tek bir kelimesine dahi inanmıyorum...”

“Nereden duydun bunları?”

“Sir James Jean’ın hizmetçisi birine anlatmış, o da benim arkadaşımı tanıyan birine anlatmış falan...” Bay Lammock düşünceli bir yürüyüşe çıktı.

Beş

Bay Nuh Lammock, Tanrı’nın tuhaf bir marifetini zaman geçtikçe kanıksamaya başlamıştı. Zira Tanrı büyük umutlarla parlak bir başlangıç yapıyor, adamın birini yeni bir sayfa açması için teşvik ediyor ve sonrasında da onu yarı yolda bırakıyordu. İnsanlığın keder dolu tarihi aslında yanlış başlangıçların tarihiydi. Bataklıktan çıkmaya çalışırken her seferinde daha da batarak boğulan bir yaratığın hikâyesine benziyordu. Tanrı ve insanın, şeylerin doğasında saklı hıyanetle uzlaşarak, felaket ve yozlaşmayla son bulmayacak yeni bir başlangıç yapması mümkün müydü? Bu yeni başlangıç yalnızca bir hayal ve yanılgıdan ibaret olmayabilir miydi? Belki de şu âna kadar geçmişle bağlarımızı yeterince koparamamışızdır. O halde baskın çıkan bu yetersizlik aslında nicelikle ilgili, özle değil.

Bir sonraki sefer, daha büyük bir azimle ve taviz vermeksizin, sonsuz olanaklarla dolu, tertemiz ve ilelebet sürecektir yeni bir dünya kazanabiliriz.

“Kap şunu, Nuh!” dedi Nuh kendi kendine, havada bir kelebek yakalıyormuş gibi yaparak.

Aklından farklı önermeler geçirmeye başladı. “Bu savaşın bir cephesinde çürüme, diğer cephesindeyse bu kaotik temiz-

liçe karşı kendini müdafaa eden bir güç var. Bu gemideki insanlarsa iki tarafta da olmamalı.

“Ancak yine de bu durum çatışmadan uzak durmaları anlamına gelmiyor. Saldırıları sona erene kadar muhriplerle savaşmak zorundalar. Tabii bir yandan da tekrar nüksetmeden önce eski düzeni zaptetmeye hazırlıklı olmalılar. Peki sonra ne olacak? Adımlarına dikkat et, Nuh!...

“Gemim geniş yankı uyandıracak popüler bir harekete dönüşemez. Gücü ve yetkiyi elinde tutanlar arasında da bir yankı uyandıramaz. Sıradan insanlar hiç görmedikleri yeni bir dünyayı anlayamayacak. Bunun için akıllarına biraz hayal gücü ekilmeli. Ayrıca dünyayı haz dolu bir yer olarak görenler de yeni dünya için atılacak her türlü adıma direnecek. Gemi fikrinden tiksinecek ve sel onları yerden yere vurana kadar da fikrimle dalga geçerek onu hayata geçirmeme mâni olacaklar. O halde gemiyi nasıl dolduracağız? Bir dur bakalım Nuh; uyandığında yazdığın cümle neydi? ‘*Elitler için mutlak saflık, kitleler içinse çok güçlü, açık ve basit şeyler...*’ Peki bu sayede sorunumuzu çözmeye yaklaşıyor muyuz?”

Bay Lammock kendisini bahçesinden geçen dereciğin yanında buldu. Eski fakat hâlâ işe yarar görünen bir bahçe koltuğu ilgisini çekti. Nereye gittiğine dikkat etmek zorunda kalmazsa daha iyi odaklanabileceğini düşünerek koltuğa oturdu. İşaretparmağını kaldırarak kendi kendine konuşmaya başladı.

“Yani anlayacağın,” dedi Bay Lammock, etrafını kuşatan dünyada derin bir tartışmaya dalarak, “insan hayatına nasıl yeni bir başlangıç yapılabileceği sorusunu yarı-modern şartlar altında Marx, Engels ve Lenin üçlüsü daha önce ele almıştı. Neyi amaçladıkları ve sonunda neleri başardıkları konusunda net bir yargıya varmamız çok önemli. Şu ana kadar amaçlarımız doğrultusunda yapılmış en mühim deney bu. Artık mesafelerin aşıldığını kabul etmeleri gerekiyordu, fakat

sonuçta içinde bulundukları şartlar pek de modern sayılmazdı. Karl Marx'ın son derece nahoş karakteri, yazdığı eserlerin takdir edilmesine mâni oluyor. Her ne kadar saçma olsa da birkaç sözde meslektaşında böyle bir eğilim var. Her hırslı entelektüel gibi Marx da nefret edilen bir figür olabilir, lakin içinde büyüdüğü kötü koşulları göz ardı edemeyiz. Bunları unutmamamız gerekiyor. Aslında o da yaşadığı dönemin çılgınlıklarının bir aynası. Tüm dünya o zamanlarda Büyük Adam fikriyle* çürümüştü, hem de hiç olmadığı kadar. Hal böyleyken Marx bu enfeksiyondan nasıl kaçınabilirdi? Sorarım sana.”

Tam o anda Bay Lammock'ın karşısındaki oturakta son derece genç ve acemi bir su sıçanı belirdi. Tüm yavru su sıçanlarının yapması gerektiği gibi büyük bir özen ve dikkatle bıyıklarını yıkamaya başladı. Bay Lammock tam kolunu sorgulayan bir hareketle kaldırmıştı ki bu dünyada yalnız olmadığının farkına vardı. Küçük yaratık belli ki daha önce hiç insan görmemişti. Karşısındaki varlığı görünce panikten ziyade masum bir şaşkınlıkla kalakaldı. Süslenme merasimini bırakıp pür dikkat kesildi.

“Sana soruyorum,” dedi Bay Lammock.

Küçük yaratık başını hafif yana yatırıp Lammock'a baktı, daha fazlasını merak eden Oliver Twist misali sessiz bir beklenti içindeydi.

“Anlayacağın,” diye izah etmeye başladı Bay Lammock. “Bu Viktoryenlere göre, lanet olasıca süslü bir şapka takmıyorsan, muazzam bir cübben, sakalın ve karman çorman saçların yoksa ve tabii abartılı karakterinle ortalıkta hava atmıyorsan, mühim bir fikir ortaya atman da mümkün değildir. Kesinlikle imkânsızdır. Onlara göre aklında kesinlikle yeni

* Great Man Theory (İng.): Büyük Adam Kuramı. Toplumsal olayları ya da tarihsel gelişmeleri o dönemdeki büyük adamların etkileyip yarattığı görüşü. —çn

bir başlangıç fikri olması gerekir ve Büyük Adam olduğuna inanarak üstüne düşeni yapmakla yükümlüsündür. Vazifen gereği etrafta gururdan kasıla kasıla yürümen gerekir. Mesela Longfellow'un yazdığına bir bakalım:

*“Büyük Adamların yaşamları hatırlatır bize
Nasil yüce kılacağımızı kendi yaşamlarımızı
Ve bizi terk edip bıraktıklarında geride
Gösterecek ayak izlerini zamanın kumları.”*

“Yani paytak paytak yürüyen ihtiyar bir plesiosaurus gibi. Bugün kim böyle bir şey yapmak ister ki? En azından şunu itiraf etmelisin,” dedi Lammock –büyülenmiş dinleyicisine hitaben– “bizim neslimiz alçakgönüllülüğü öğrendi. Artık Valhalla'ya ulaşmanın hayalini kurmuyor, erkek çocuklarının heveslerini ilelebet kıran büst ve heykellerimizin devlet dairelerini ve meydanları süslemesi için uğraşmıyoruz. ‘Bunu, canım benim, Büyük Nuh Lammock yapıyordu. Senin en fazla yapabileceğin şey ise onun bayağı bir taklidi olmak.’ Yaptığı iş itibariyle en fazla bir emanetçi olduğuna inanan, kısa bir süreliğine kendinden daha yüce bir şeyle uğraştığını ve elindekini en nihayetinde kendi ayarında veya kendisinden daha iyi birilerine teslim edeceğinin bilincinde olan bir bilim insanı var mı peki? Fakat Marx olmak zorunda olduğu kişi olmuştu: Sürekli tartışan, ahkâm kesen, büyüklüğünün ihlal edilmesine dayanamayan ve kendisinin iflah olmaz bir hayranı olan Engels'in sırtından geçinen bir adam. Elinde değildi işte. Başka türlü yapamıyordu. Nitekim koyduğu felç edici kısıtlamalarla da sosyalizmin gelişimine bir asır boyunca engel oldu.

“Fakat artık,” dedi Bay Lammock, küçük su sıçanına adeta yakınlıkla. “Artık tüm kişisel meseleleri ve saldırgan tavırları geride bırakıp bu dev üçlüyü alaşağı ettiğimize göre, ne

yapmaya çalıştıklarını sorgulayabiliriz. Aslında Yaradılıştan bu yana Tanrı'nın yapmaya çalıştığı şeyi yapmak istiyorlardı. Şahsımın –bu konuda bana Tanrı ilham verdi, doğruya doğru– ve dönemimin zeki insanların tekrar denemesi gereken şeyi. Tanrı'nın kesinlikle devrimden yana olduğunu savunuyorum. Bolşevizm, yeryüzünde bu güne kadarki en Tanrı yanlısı harekettir. Tıpkı geçmişte olduğu gibi günümüzde de ruhban sınıfına dayanan dinler Tanrı'yı bir kadavraya indirgeyerek onu artık müdahale edemeyen sabit bir güç olarak görüyorlar. Rusya'nın Tanrı karşıtı bir yönü yok. Seni temin ederim. Devrimin 'Din, halkın afyonudur' dediği doğru tabii ama kurumsallaşmış din gerçekten de öyle. Devrim, yaşayan Tanrı'dır; din ise turşusu kurulmuş bir Tanrı. Petrograd'taki meşhur din karşıtı müzeyi ziyaret etmiştim. Müzenin tamamı aslında rahiplere ve batıl safsatalara karşıydı, en azından meşru bir şekilde Tanrı diyebileceğim hiçbir şeye karşı değildi... Aslında Tanrı çağlardır faaliyette; rahipleri, din alimlerini ve sahte sofuları biçimcilğe ve hukukun mutlaklığına karşı kıskırtıyordu. Kızıldır Tanrı ve daima kızıl olmuştur.

“Fakat bir de gerçeklere dönelim. Dünya çapındaki bu coşkulu komünist hareket yaşam gücünü nereden alıyor? Bu işe nasıl ve neden giriştiler? Genel anlamda neyi doğru yaptılar? Ya da neyi ellerine yüzlerine bulaştırdılar? Peki, bir şey unuttular mı? Bence unuttular. Bizim gücümüz, yani bir sonraki devrim, onların ilkelerini nereye kadar benimsemeli? Nasıl yeni yollara sapmalı? Her şeyin temelinde Fransız Devrimi'nin verdiği umuttan güç alan ve bizzat Karl Marx'ın bile bastıramayacağı insanlık için yeni bir hayat kurma arzusu yatıyor. İlk devrim, insanların umudunu ve imkânlarını boğan aristokratik imtiyazlara ve dinsel dayatmaya karşı bir saldırıydı. Sonunda da muazzam özgürlükler kazanıldı. Marksist hareket, aristokrasi ve Kilise otoritesinden kurtulmanın yeterli olmayacağını keşfedilmesinden

doğmuştu. Zira sınırları muğlak bir özel mülkiyet düzeninin istismarları yüzünden yeni bir boğulma dönemi başlıyordu. Tüm bu istismarları da Kapitalist Sistem diye tanımladılar. Eski düzene kıyasla çok daha karmaşık, kurnaz, esnek, maharetli ve adi olan bu yeni düzenle mücadele edebilmek için her şeyden önce insanlığı örgütlemeleri gerektiğini fark ettiler. O halde her ne kadar sövsem de Marx'ın ve diğerlerinin, bu önemli adamların, bu davaya kendilerini yürekten adadıklarına inanmalıyız. Hem de sıkı sıkıya.”

Daha önce hiç böyle bir şey duymayan küçük su sıçanı adeta kendinden geçmişti. Tüm varlığıyla pür dikkat dinliyor gibi görünüyordu.

“Fakat bu adanmışlıklarının, pek çok insan tarafından kabul edilip özümzeneceğini hayal dahi edememişlerdi. Halbuki neden olmasın?...

“Dostum Tanrı, on dokuz asır önce yaptığı devrimci atılımla insanları kaynaştırabileceğine inanmıştı. Pek çok malı mülkü olan fakat yine de sarraflarla, güvercin satıcılarıyla ve daha niceleriyle ters düşen zengin genç adamla yapılan görüşme, genç adamın içinde iyiliğe yönelik genel bir tutku olduğunu ve bu sayede Cennetin Krallığı'nı kurabileceğini gösteriyor. Fakat bunu örgütleyebilecek kadar zeki değildi. On iki havarinin tamamı fakirdi, Hamsin Yortusu olayını ise hiç açmasak daha iyi. Nasrani hareketi örgütlenemediği için başarısız oldu. Paul gibi zeki tipler vakit kaybetmeden olayı anladı. Zengin kadınlara da bunu kabul ettirdiler. Irenaeus'un markus üzerine yazdıklarını okumalısın. Havariler bertaraf edildi ve Kilise Babaları kontrolü ele aldı. Milattan sonraki birinci yüzyılın yozlaşmış dünyası da hâlâ çözemediğimiz bu sorundan mustaripti, zira o zamanlar da yeni dünyayı inşa etmek için hareketi doğru ellere emanet ederek hareketin birliğini ve ruhunu müdafaa etmeniz gerekiyordu.

“Anlayacağın bu sorunun aynısıyla Marksist seleflerimiz

de karşılaşmıştı. Siyasete dair hiçbir pratik deneyimi olmayan ve İngiliz sendikalarıyla ilgili bildiklerini kitaplardan öğrenen Marx, yeni başlangıcı için bütünleştirici bir sâik ararken sınıf savaşı fikrine tutulmuştu. Ona göre mülk sahibi olmayanlar, ancak herhangi bir menfaat gütmeyen ve sonsuza dek yaşayacak adil bir yönetim kurmak için mülk sahibi olmadıklarının bilincine varacaktı. Fakat mülk sahibi olmayanların tarih boyunca hiç böyle bir işe kalkışmadığını göremedi. Zira bu insanlar gücenebilirler fakat gazapla dolmazlar. Şartlar katlanılmaz bir hal aldığı anda kitleler size anarşist bir dindarlığı, Leiden’li John’u ve Anabaptist toplantıları sunar. Yani sadece yeni efendiler bulurlar kendilerine ve kitlesel enerjileri söne-ne dek kindar korkularını beslerler.

“Bir sınıf savaşı gerçekten de var, fakat bu sınıf savaşı yukarıdan aşağı doğru. Mülk sahibi ve sömüren sınıflar, ellerindeki imkânları çarçur ettiklerinin ve ortada bir adaletsizlik olduğunun ya tüm açıklığıyla farkındalar ya da bilinçaltılarında bir yerde seziyorlar. Kendilerinin yarım yamalak idrak ettikleri şeyi, aşağıdakilerin de fark edeceğinden korkuyorlar. Bu yüzden yaşadıkları, gezdikleri ve var oldukları dünyanın otoritesini yerle bir edebilecek olan en ufak eşitlikçi harekete ve itaatsizliğe karşı daima teyakkuz halindeler. Radikallerden korkuyor, Kızılardan çekiniyorlar. Vakitsiz yere ve abartılı bir şekilde.

“Dikkatle dinle beni su sıçanı, fakirler hayatı buldukları gibi kabullenir ve zaten zenginlerin tamamına içerleyecek kadar da zeki değildir. Mülkün ellerinden alındığını düşünmezler, çünkü gerçekten de mülk ellerinden alınmaz. Onlar doğuştan bu dezavantaja sahiptirler –bu da tabii son derece farklı bir durum– ve daha en baştan bu sahte proletarya isyanının iki boyutu vardır. Özel olarak eğitilmiş ve yönlendirilmiş elitler, hakları için feryat figan mücadele eden öfkeli proletaryanın kılığına girerek Marksistlerin tahayyülündeki

yeni dünyanın propagandasını yaptılar. Bu şekilde de gerçek proletaryanın enfekte edilebileceğini düşündüler. Gördüğün üzere devrimci fikirler daha en baştan tahrif edilmişti. Zavalı üniversite öğrencileri, burjuvazinin, küçük memurların ve soyluların çocukları, yani proletarya dışındaki herkes, ilkel bir terbiyesizliğe soyundu. Saç sakal uzattılar, gömleklerini pantolonlarının dışına çıkarttılar, oraya buraya tükürdüler... Fakat artık bir şeyin farkına varmaya başladık: Herhangi bir devrimci hareketin başarılı olabilmesi için arkasında özel bir zekâ çekirdeğinin, bir başka deyişle zihinleri yeni bir düzen tahayyül edebilecek kadar özgürleşmiş fanatik bir aydın grubunun olması şart. Ve bu fanatiklerin uzmanlaşmış bir belkemiği olduklarını inkâr etmelerinin, yani olduklarından farklı davranmalarının kimseye bir faydası dokunmayacaktır.

“İlk başlarda komünist hareketin, Amerika ve Fransa’daki büyük kurtuluş hareketleriyle başlayan özgürlük geleneğiyle dolup taşıdığı açıkça görülüyor. Lakin özgürlüğü çantada keklik sayıp eşitlikçiliği öylesine abarttılar ki bilgeligin ve çoğunluğun fikrinin aslında aynı şey olduğuna inandılar. Halkın kurduğu hükümet halka hizmet edecekti. Aslında komünist hareketin bu anlayışla yola çıkması trajikomik. Fakat bu yanlış güç uğruna verilen mücadele esnasında aşındı. Zira en başta özgürlük kavgasına tutuşan bu harekette daha sonra özgürlük ayaklar altına alınmıştı. Bir yandan güç için kıvrananlar, diğer yandansa doktrinlere körü körüne bağlı, aşırı sadık, ikinci sınıf ve küçük fakat bir o kadar da kullanışlı aptallar, hareketin iç kontrolünü bilhassa Rusya’da her geçen gün daha da ele geçiriyorlardı. En sonunda hareket iyice yozlaşarak günümüz Rusya’sının gelişimine köstek olan sert, tavizsiz ve tutucu bir yapıya büründü...

“Amerika’da ise devrim farklı bir yolla hüsrana uğradı. O pek iyi niyetli anayasa sıradan insanın elini kolunu bağlayarak onu avukat politikacıların ameliyat masasına yatırdı.

Makine tıpkı eski usul dişçi koltuğu gibi onu sımsıkı tuttu. Halkın yeni kazandığı özgürlüğün dişleri, daha tek lokma ısıramadan çekildi. Siyaseten de Demokratları veya Cumhuriyetçileri desteklemeyeler, koca bir hiç olmaya mecbur bırakıldı... Bağımsızlığını teminat altına almak için Amerikan halkı kendisini anayasaya bağladı, tıpkı kendini evrene bağlayan Tanrı gibi. Bundan sonra da tarihinin geri kalanı şaşırtıcı gelişmelere tanık oldu ve olmaya da devam ediyor. Yakında yıkım, halkın sözde özgürlüğünün kapısını çaldığında halk canla başla direnecek, fakat mücadele ederken elleri kelepçeli olacak.

“Artık gözümüz açıldığına göre, tek çarenin baştan başlamak olduğunu biliyoruz. Komünizm deneyi tüm açıklığıyla karşımızda duruyor, temelindeki iyi niyetin eksikliklerini inceleyip bir şeyler öğrenebiliriz. Sorun hâlâ aynı; uzlaşması neredeyse mümkün olmayan iki şeyi verimli bir işbirliği yapmaları için zorluyorlar. Yani bir yandan irade ve zekânın, bölücü etkilere bir şekilde korunarak hiç kesintiye uğramadan ilelebet işlemesini istiyoruz, bir yandan da sıradan halkı cezbetmek çünkü yeni dünyamızı fitne tohumları eken şeytandan ve içkin çürüme etkenlerinden bizzat bu halk koruyacak.”

İyice ciddileşen Bay Lammock tane tane konuşuyordu. “Aynısını defalarca söyledim fakat umurumda değil. Net bir şekilde ifade etmek istiyorum. Elit sınıfımız bizim için hem bir gereklilik hem de tehdit. Bana kalırsa asıl tehlike, elit sınıfın devletin içinde bir öz bilince varıp kendini müdafaa eden bir yapıya dönüşmesidir. İktidarın ve aristokrasinin hazzına vardıklarında, genel özgürlük hissini pekiştirip yaşatmak yerine daha kolay yolu seçerek sıradan insanı kandıracak ve kendilerine rakip olacak diğer şarlatan sistemleri de bertaraf edeceklerdir. Fakat safları, bilinçli ve zeki bir ikbal avcısının işgaline uğrama tehdidiyle daima karşı karşıya kalacak.

Geçmişte tüm elitler bu kaderi paylaştı ve ben de gemimizi bundan ancak daha yoğun bir dindarlık, daha canlı bir tutku ve öz farkındalıkla kurtarabileceğimizi düşünüyorum. Daha fazla din gerek. Daha fazla ihtiyat ve vicdan muhasebesi. Peki başka? Maalesef alınabilecek tek ve basit bir tedbir yok. Keşke oruç ve duayla çözebilseydik bunları!...

“Sıradan insan söz konusuysa, Bay Su Sıçanı, sorunumuzun çözülmesi o kadar da imkânsız değil. Yönetici elit sadık olduğu müddetçe, halk kitleleri arasında zekice bir başkaldırının korunması adına son derece verimli şeyler yapılabilir. Elit sınıfı izleyecek gözler ne kadar fazlaysa, o kadar iyi. Dünyayı yeni bir İnsan Hakları Bildirgesi etrafında birleştirmeyi amaçlayan insanları sonuna kadar destekliyorum. Bu tür bildireler geçmişte de insanları teyakkuza tutarak harika gelişmelere ön ayak oldu. Bağımsızlık ve Haklar Bildirgesi bundan bir asır önce dünyada parlak bir ateş yaktığında evrensel insanlık değerlerinin bir daha asla unutulmayacağını düşünmüştük, ama gördüğün gibi unutuluyor işte. Yine de tüm nesillere ayağa kalkıp insan olmaları gerektiğini hatırlatmak o kadar da zor olmamalı. Bir halk tabakası veya halk örgütü, sıradan insanın tekrar ihanete uğrayıp aldatılmasını engellemek için bunu her daim hatırlatıp dinç tutmaya çalışırsa, bizzat elit sınıfın eleştirel kanadından, yani Voltaire’ler, Montaigne’ler, Shaw’lar ve Samuel Butler’lardan belli belirsiz homurtular yükselmeye başlayacaktır.

“Burada iş benim gibi insanlara düşüyor ve aslında gemi, sorunumuzun ta kendisi. Cevaplamamız gereken asıl bilmeceyse şu: Ne raddeye kadar en zor şeylere göğüs gererek kendimizi fikirlerimiz ve amacımız uğruna gerçekten unutabileceğiz? Zira bir yandan boğuluyor bir yandan da küçük düşürülüyoruz. Bunu şu âna kadar hiçbir insan topluluğu başaramadı, tarihteki tüm dinler ve sosyal reformlar da bunu kanıtlar nitelikte. Gördüğün üzere desteklemeye yükümlü

olduğum şey aslında yeni bir din ve hayat tarzı. Ben ve gemimden başka bunu kimse başaramaz. Tüm bunların kalbinde bizzat yer alarak kendimizi bu davaya insanlığın daha önce hiç görmediği bir saflıkla adamalıyız, zira erdemli insanların geçmişteki o saf adanmışlığı bizi mevcut felaketten kurtarmaya yetmedi. Sadece adanmışlık da yetmez, aynı zamanda uyanık olmalıyız. Asıl sorun da bu. Kendimizi, zihnimizi, vücudumuzu ve ruhumuzu vermeliyiz...

“‘Zihin,’ dedim. “Dikkat et lütfen.

“Yeni gemideki insanların zihni mutlak surette berrak olmalı; hatta tek bir zihin olmalılar. Günümüzde bazı temel konularda dahi geniş bir fikir çeşitliliği mevcut. Temel şeyler hakkında böyle bir çeşitlilik olmasına müsamaha gösterilemez. Bu durum devam ederse gemi de sıkıntıya düşer. Sadece tek bir fikir gerçeğe en yakın olabilir, geri kalanlar ise yanlışır ve reddedilmeleri gerekir. İlk önce bu gemide, muzaffer olduğumuz zaman da tüm dünyada. Yeni çağ liberal fikirlerin çağı olmalıdır, avare fikirlerin değil. İlk çatışma ise şu âna kadar yeryüzündeki birliğin ve erdemin bir itici gücü, bir timsali olan Tanrı ile zihnimde şekillenen ve şu anda zihnimi ele geçiren modern düşünce arasındadır. Tanrı bana ilham veriyor, kendimi hâlâ büyük ölçüde onun üzerinden ifade ediyorum, lakin daha berrak bir akıl yürütme karşısında Tanrı’nın varlığının sona ererek dağıldığı da bir gerçek. Onun yanında ve onunla birlikte gemiyi süreceğim, ancak çok yakında Tanrı artık benim yanımda olmayacak ve ben, Yeni Âdem, gemiyi tek başıma sürmek zorunda kalacağım.

“Eski ve yeni düşünce arasındaki bu temel ayrım konusunda son derece net olmamız gerekiyor. Üniversitelerdeki yüzlerce felsefe profesörü, derslerinde dünyayı evire çevire yorumluyor, ancak neredeyse hiçbiri mevcut gerçekliğe, yani aralarında bir an önce seçim yapmamız gereken taban tabana zıt olan iki karşıt düşünce sistemine değinmiyor. Yerleşik dü-

şünce sistemi, dünyanın zaman içinde belli bir anda, Âdem isminde bütüncül bir kişilik yaratan ve kendisi de bütüncül bir kişilik olan Tanrı'yla başladığını ileri sürüyor ve bundan sonraki her şeyi tutarsızlığın ve uyumsuzluğun bir keşfi olarak addediyor. Bu düşünce sisteminin son aşaması psikanaliz ise hâlâ karmakarışık olan ve parçalara ayrılan, ilksel bir kökense birlik fikrine tutunuyor. Kısacası bu da insan zihninin şu âna kadarki tarihinin büyük bir kısmını oluşturuyor... Umarım beni anlıyorsundur.”

Küçük su sıçanı hiçbir işaret vermedi.

“Bu eski düşüncenin karşısında da Davranışçılık adında açıkça çelişkili bir yeni düşünce yöntemi var. Bu da insanın ilksel bir birlik içinde olduğu fikrine net bir şekilde karşı çıkıyor ve kayıtsız bir kargaşaya hem içeriden hem de dışarıdan düzen zerk etmek için mücadele veren birleştirici bir düşünce yapısını yerleştirmek amacıyla zihinleri eğip büküyor. Henüz bir şey değil, ama bir şey olmaya çalışıyor. Eğer galip gelebilirsek, birlik, işbirliği, düzen, insanlar arası barış ve dünyanın asıl yaratılışı önümüzde hazır bekleyecek. Yakın vadede bedeli biraz ağır olabilir, lakin gemimi dolduracak insanların ortak zihniyetinin bu olması gerekiyor. Mutlak bir saydamlık olması gerek, zira eski gelenekle kaçamak ve sözde bir uzlaşmaya varma lüksümüz yok. Yeni dünyanın çekirdeği (sözlerime kulak ver!) tanrıtanımaz ve yaratıcı olarak psikosentezi benimsemelidir. Kendimizi toplarsak dünyamızı da toplarız ve böylece dünya devletini kurabiliriz...”

“Gemiye bizimle birlikte Tanrı'yı da alacağımı söyleyerek sözlerime itiraz ediyorsun. Evet, alacağım. Bu konuda tutarsızlık sergilemiyorum. Tanrı ilham verici bir yanılgıydı ve artık ona kendisi hakkındaki gerçekleri söyleyeceğiz, belki de bu şekilde onu en sonunda gerçek bile kılabiliriz.”

Etrafındaki dallar hafif bir rüzgârla iç çekercesine sallandı. Bay Lammock bir an kulak kesildi fakat gelen giden yoktu.

Biri gerçekten iç çektiyse bile, teslimiyet dolu bir iç çekiş olduğu söylenebilirdi.

“Bu yeni doğan din, *daima çoğalan ve yeniden canlanan gerçeğin dini*, içkin bir yaşama veya gerektiğinde ölme dürtüsü taşıyor, buyrukları da hemen eksiksiz bir şekilde idrak ediliyor. Bunu anlıyor musun? Sorgulama dogmanın yerine geçiyor. Büyüyorsun. Yani Royal Society’de sapkın avına çıkmaları ne kadar mümkünse, gemimiz için sapkın avına çıkmaları da o kadar mümkün. İlk görevimiz konuşma ve yayın yapma özgürlüğümüzü sonuna kadar müdafaa etmektir. Ve büyüme özgürlüğümüzü. Birbirimize göz kulak olmaya mecburuz. Fakat aynı zamanda gerçeğin her yerde erişilebilir olmasını sağlamaya ve kuracağımız dünyanın çocuklarının inatçı gelenekçilik tarafından pusuya düşürülerek karanlığa ve ölüme mahkûm edilmesini engellemeye mecburuz. Çin’de küçük çocukları porselen kavanoz ve kutularda büyüterek cüce ve grotesk insanlar yaratmaya çalıştıklarını duymuştum. Dogmatik dini öğreti de bunun zihnen eşdeğeridir. Aramızda yeri yok. Bu şekilde tek bir beyni bile kaybetmeyi göze alamayız, her yerde özgürleştirici eğitimimiz devam etmelidir, tıpkı suyla yıkayarak altını kumdan ayıran altın eleği gibi. Bugünün gemisi, yarının dünyası olmak zorunda. Yani anlayacağın bir yandan merkezi teşkilatımızı gevşek ve açık tutmalı, bir yandan da kazandığımız her şeyin tekrar kötüye gitmesini engelleyecek şekilde daima tetikte olan bağlı kuruluşlar bulmalıyız. İnsan zihninin şu âna kadar yüzleşmeye cüret ettiği en muazzam ve çetrefilli vazife...

“Bireysel yaşamın, insanlık sentezine ulaşmadığı müddetçe hüsrana ve ölüme mahkûm olduğunu gözlerimiz açıldıkça daha net görüyoruz. Bu tüm bireysel yaşamlar için geçerli. Kendini ver, tüm kalbinle kendini ver ya da yok ol, tüm ben-merkezci bireyler gibi sonsuza dek yok ol. Bireysel yaşamının tek başına hiçbir anlamı yok. Karanlıkta çakan bir şimşek

gibi bir anlığına parlayabilir yaşamın, fakat ardında çok daha koyu bir karanlık bırakacaktır. Ya tüm hayat için yaşa ya da yaşadığın yanılgısına kapılma.”

Küçük su sıçanı bu önermeyi kısa bir süre değerlendirdikten sonra aniden Bay Lammock’ın devasa bir tehdit olduğunu fark etti ve büyük bir gayretle Lammock’ın etkisinden sıyrıldı. Her hareketinden sözsüz bir şaşkınlık, dehşet ve hararetli bir itiraz okunan bu tatmin olmamış bireyci, yüksek ve nihai bir “şıp” sesi çıkartarak suya atladı ve gözden kayboldu.

“Her şey gayet açık görünüyor,” dedi Nuh Lammock, ayağa kalkarak. Küçük su sıçanını hemen unutmuştu. “Artık eve dönüp bildirimin taslağını hazırlamalıyım, Tanrı tekrar geldiğinde tartışmaya hazır olmalı. Sonra da önümüzdeki devrimin yapılmasında kilit rol oynayacak insanları arayıp bulmam gerekiyor. Durum son derece ciddi olduğu ve dünya modern fikirlerle dolup taşıdığı için bunun pek zor olacağını sanmıyorum. Lakin yine de itiraf etmem gerekirse, şu anda aklıma hiç böyle bir topluluk gelmiyor.”

ZORAKİ MÜRETTEBAT

İşte böylece Bay Nuh Lammock gemisine mürettebat bulmak için yollara düştü. Uygun şahıslardan oluşan bir topluluğu bir anda bulamamıştı, bu yüzden seçeceği şahısların toplumsal sınıfları ve tipleri hakkında sistemli bir araştırma yapmaya girişti.

Etrafındaki toplumsal düzende yer alan toplumsal sınıfları ve tipleri tek tek inceliyordu. En başta *nouveaux riches*'yi* bastırılmış bir itirazla kabul edip sonra da onları tepeden bakan tavırlarıyla ustaca asimile eden ve muazzam, otoriter geleneklerin mirasçısı olan ayrıcalıklı insanları ele aldı. Bu sınıfın büyük çoğunluğu yeni bir dünya fikrine karşı azimle mütemadiyen direnecekti, zira bizzat kendisi eski düzenin elit sınıfını oluşturuyordu. Tamamen haklı gerekçelere dayanan en büyük korkusuysa, “Bolşevizm” ve “Kızıl” Radikalizmdi. Bu yüzden gizemli bir züppelik süreciyle toplumsal egemenliğin yarattığı tehdit duygusunu kısmen dirilterek ruhunu ve kadınlarını aklına gelebilecek her renkten veya nitelikten macerapereste pazarlamaya hazırdı. Lakin bu tabakanın temel zayıflığı boğucu sıkıcılığıydı; zira hiçbir yere ilerlemediği gibi o pek elzem muhafazakârlığıyla bazı parlak mensuplarını bunalıyor ve daha coşkulu gençlerini gerici veya devrimci aşırılıklara sürüklüyordu.

Ezelden beri sıkılan beyefendi tipi aslında daima macerape-

* (Fr.) Sonradan görme. -yhn

rest bir değişimin taraftarı oldu diye düşündü Bay Lammock. Halk kitlelerinin sevdalısı olduğu pek söylenemezdi, lakin kişisel ve düşünsel özgürlük konusunda hep ısrarcı olmuştu. Magna Carta onun eseriydi, batıl inançlara batmış Kilise'nin sıradan insanlar üzerindeki baskısını gevşeten oydu. İtalya'da ve İngiltere'de bilimi o başlattı. Doğu'da da sanatçının ve filozofun dostu ve hamisiydi. Onun bu zihniyetinin etkisini hâlâ görebiliyoruz. şu âna kadar zihinsel bütünlüğünün teminatı olmuş tüm bu özgürlüğü kaçınılmaz olarak yok edecek tufana karşı nasıl bir tavır takınacağı ise meçhul.

"Gemimi doldurmam için," dedi Bay Nuh Lammock, "tıpkı onun gibi, zihni denetlemeye çalışan tüm engizisyon makamlarına 'hepinizin cehenneme kadar yolu var' diyebilmem gerekiyor. Byron'dan Bertie Russell'a kadar dünyamızda büyük bir kısmı toplumdan dışlanmış ve insanı adeta çileden çıkartan çeşit çeşit insan var. Bu isyancılar kıyamet de kopsa akıllarına geleni çekinmeden söylerler. Bazı cesur yazarlar, sanatçılar ve düşünürler onların bu zihinsel özgürlüklerinden ilham alarak düşüncelerini istedikleri gibi dile getirmiş ve bağımsızlıklarını ilan etmiştir. Gemimi, gururla dolup taşan bu özgür beyefendiler olmadan doldurmam. Peki, onları nasıl bulabilirim? Onların bu düşünsel cüretkârlıklarını hiçbir şey olmaksızın nasıl diri tutabilirim?

"Yoksa sınıflarının geri kalanıyla birlikte buharlaşacaklar mı? Onları gemiye taşımayacak mıyız? Düşünmem gerek. Sağlam bir omurganın üzerinde güçlü bir beyni olan beyefendiler aranıyor.

"Peki ya oğulları? Bu insanların oğullarının çoğu sadece kendini koruyan muhafazakârlığın vurdumduymazlığından daima sıkılmıştır. Geçmişte adeta gelenek haline getirilmiş ahlâksızlığın çemberlerinden geçmek zorunda kalmış ve yurt dışına giderek ya göçmen olmuş ya da bir imparatorluk kurmaya girişmiştir. Fakat daha zeki olanlar için bu hiçbir zaman

yeterli değildi. Onlar da kaçıışı isyan edebiyatında veya hayasız sanat eserlerinde buldu. Bugün gemimiz için bir Shelley bulabilir miyiz? Bir de şöyle bir soru var tabii: Aldığı pay kesilseydi tüm o Shelley-Godwin grubuna ne olurdu? Günümüzde üst sınıfa mensup genç erkekler zamanın baskısı altında farklı şekillerde sürükleniyor. Felaketin boyutları netleşmeden önce dedikleri ve yaptıkları şeylere bakacak olursak, bu sınıf kendi arasında dörde ayrılıyor: İlk grup; sıkıcı, geleneksel, ikbal düşkünü, mükâfat peşinde koşan, hiçbir şeyi idrak edemeyen ve her şeyin daima böyle devam edeceğini düşünen tiplerden oluşuyor. İkinci gruptakiler ise felaketin geldiğini biliyor ancak görmezden geliyor. Ayrıcalıklı ve sorumsuz insanlara dönüşmemek için bilinçli bir şekilde direniyor ve şiir ile Bloomsbury cennetine sığınıyorlar. Kendilerinin daha yüce isyanına karşı bir tehdit havası sezen üçüncü gruptakiler, Bolşevik karşıtı bir tavır takınarak bazı aşağılık herifleri bastırmaya çalışıyor. Son grup da *sola sapanlardan* oluşuyor, uysal ve taklitçiler; önderleriyle radikal düşüncelere sahip beyefendiler, devrimciler değil...

“Belki de son grubun gemiye bir faydası dokunabilir. Britanya ve Amerika’daki ‘genç beyefendi komünizmi’nin apaçık ortada olan taklitçiliği, tıpkı ihtiyar Marx’ın insanı canından bezdiren o rekabetçi Büyük Adamcılığı gibi kolayca sabırları zorlayabiliyor. Lakin her iki durumda da bu insanların zihniyetinin şekillendiği düşünsel atmosferi hesaba katmamakla hata yapıyor olabiliriz. O zamanlar bir komünist parti olsaydı, Shelley her halükârda belli bir süre partinin faal bir üyesi olurdu ve sonra da partiyi paramparça etmeye girişirdi, zira ilk başlarda partinin tam bu genç isyankârın istediği gibi göründüğünü unutmamalıyız. Fakat parti onu feci şekilde tüketmeden önce gerçekleri görebilmesi aslında tamamen şansa kalıyor. Özgünlük ve feraset yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan nitelikler değildir. Günümüzde komünizm zırvalığını

yeni bir şey keşfetmişçesine yineleyen bazı parlak gençler, erdemli bir şekilde gerçekleri idrak edecek ve çok yakında gemimiz için gönüllü olacaktır. Bugün şehirlerde artık gerçekten köylü olan kimse yok ve tahsilsiz insanlarsa bir elin parmaklarını geçmez. Rusya'nın 1917'deki durumu ile içinde bulunduğumuz 1940'lar arasındaki, modern devrimin modelini değiştirecek devasa farkları idrak edemeyenler gemide hiçbir işimize yaramayacaktır. Gemimizde yer alacakların en azından bu kadar zekâya sahip olması gerekiyor.

“Fakat böyle bir zekâları var mı?” diye sordu Bay Lammock, Amerika ve Britanya'daki son yirmi yıllık komünist ve sözde komünist literatürü aklından geçirerek. Nasıl da Moskova'nın melodisiyle dans etmeye hazırlar, nasıl da onsuz kıllarını bile kıpırdatmıyorlar! Ne kadar sönük bir zihniyetleri var, iradeleri ne kadar da zayıf! Sosyalizm ile Komünizm Batı'da doğmuş ve şekillenmiştir. Neden Büyük Devrim'in varisleri işlerini yarım bıraktı? Siyaset onların tüm enerjisini emdi. Liberal veya yapıcı hareketleri, kutsal formüllerin dışına çıktıkları her alanda sakat bırakmak, 'hapsetmek' ve utandırmak amacıyla geliştirilen saçma sapan ve sözde stratejik sebeplere dayalı, dünyanın en düzenbaz ve amaçsız siyasetinden bahsediyorum. Neden bu Batılı gençler, Komünizmi Moskova'nın saygı duymak zorunda kalacağı bir şekilde tek-rar düzenlemedi?

“Belki de ben bu pluto-komünistleri yanlış değerlendirmişimdir,” dedi Bay Lammock. “Belki de düşündükleri bir şey vardır. Fakat gemi inşa edilirken onlardan beklediğim tek şey ara sıra ‘İşte bu!’ demeleri veya bir avuç toprak atmaları.”

Konunun hiç anlamadan bir zamanlar varlıklı olan sınıfların sorunlarından, meslek sahibi sınıfların zihniyetine, evlerine ve çocuklarına geldiğini fark etti. Tabakaları ayıran toplumsal bir boşluk yoktu. Kadınlar ise sadece ellerindeki imkânlar açısından farklılık gösteriyor, ölçütü yukarıdan aşağı-

ğı aynen taklit ediyordu. Daha az sayıda ve daha ucuz elbiseleri olmasına rağmen giyinme tarzları, başarı ve eğlenme standartları aynıydı. Fakat davranışları daha ihtiyatlıydı ve felaket döneminde dahi artık geçerli olmayan bu ihtiyat tarafından yönetilmek hoşlarına gidiyordu. Bu ihtiyat şimdiye kadar onların daha sınırlı yaşamlarını hükmü altına almıştı ve ne erkeklerin ne de kadınların kendinden emin aristokrasinin “hepinizin cehenneme kadar yolu var” anlayışını benimseme lüksü vardı. Avukat ve doktor bir şekilde kendi itibarını düşünmeye mecburdu.

Fakat diğer yandan da birinci sınıf bir meslek sahibi olanlar, her şeyin en tepesinde yer alan ve kendine güvenen insanlara kıyasla, aldıkları eğitim sayesinde okumaya ve düşünmeye daha yatkındılar. Çok daha parlak fikirlerle donatılmış ve toplumsal çöküşün ağırlığını çok daha çabuk idrak etmiş olabiliyorlardı. Lakin yine de mesleki alışkanlıklarının dışında sorumluluk gerektiren bir eyleme kalkışmaya hiç alışık değildiler. Avukat olmayanların siyasetten uzak durmak gibi bir alışkanlığı vardı, avukatlarınsa siyasi duruşlarının hatları son derece belliydi ve büyük bir felaket gibi yıkıcı bir olay karşısında son derece kifayetsiz kalıyordu. Bu insanların, eğitimleri için genelde büyük fedakârlıklarda bulundukları oğulları ve kızlarıysa, daha varlıklı okul ve üniversite arkadaşlarından oluşan dört gruptan birine pek de zorlanmadan uyum sağlayacaktı. Zira onların iyi dereceler alıp nitelikli biri olmaları daha elzemdi. “Şüpheyi düşecekler,” dedi Bay Lammock. “Büyük bir kısmı gemi fikriyle yakından ilgilenecek ve önemini gayet iyi anlayacak. Onları tanıyorum. ‘Ne kadar da ilham verici. Fakat bu hafta yapacak çok işim var... Önümüzdeki hafta da Kızıl Haç kermesi yapılacak, karımın işi başından aşkın. Onu yüzüstü bırakamam...” gibi mazeretler üretecekler. Meslek sahibi sınıfların tamamı böyledir. Soylu bir yoksulluğa yaklaştıkça, sorgulayıcı düşünceye de daha az

zamanları ve cesaretleri oluyor, bu yüzden şu an herhangi bir kurtuluşa da hazır olamayacaklar.

“Lakin,” dedi Bay Lammock. “Rahipler, papazlar, öğretmenler ve gazeteciler farklı olmalı. Bir sınıf olarak rahipler değil tabii. Onların zihinleri kendi tefsirleri içinde hapsolmuş durumda. Fakat eski zamanlarda tüm reformlar ve uyanışlar Kilise’nin içinde oturan, okuyan ve düşünen insanlardan çıkmıştı... Şimdiyse bu modern protestan rahiplerin çoğu Kutsal Kitap’ın Tanrı’sını en az benim kadar iyi tanımalı ve onun hakkında görüş birliğine varmalıdır. Çok dikkatli okuyacak vakitleri olduğunu sanmıyorum ve vaazlarında da çağdaş düşünce konusunda biraz daha seçici olmaları gerektiğini düşünüyorum. Tabii yine de çağdaş düşünceyle ilgileniyorlar, o yüzden çağdaş düşüncenin de onlarla ilgilenmesi gerek. Ancak cemaatleri hepsinin arkasında kuyruk olmuş, onları da çok fazla şaşırtmamaları gerekiyor. Tanıdığım birkaç tanesini yoklayacağım ama davranışçı felsefemin sorun çıkaracağını düşünüyorum. “Tinsellik” ile ne kastettikleri konusunda en ufak fikirleri olmamasına rağmen, “tinsellik” kavramı üzerinde ısrarcı olacaklar. Tabii Tanrı’dan onlarla konuşmasını isteyebilirim. Ancak yine de Canterbury Başpiskoposu’na veya ateşli bir vaize* kartını yollamak varken Tanrı’nın niye beni seçtiğini merak ediyorum. Kilise’nin hizmetindeki adamlara hiç bulaşmak istemiyor gibi görünüyor... Sanırım kıyafetlerini beğenmiyor...

“Bir de öğretmenlere ve kadrolu veya serbest çalışan gazetecilere değinelim. Karşımızda yine alışlageldiği üzere elleri kolları mesleki kısıtlamalarla bağlanmış son derece parlak zekâlar var. Dünyada kendilerine şu soruları sormuş binlerce öğretmen vardır: ‘Bu çocuklara yahut gençlere ne kazandırıyorum? Ölmeden önce ne tür zorluklarla mücadele

* Boanerges: İsa’nın havarileri Yuhanna ve Yakup için kullandığı “gök gü-rültüsünün oğulları” anlamına gelen isim. Aynı zamanda ateşli, coşkulu bir vaiz anlamına da gelmektedir. —çn

edecekler? Zira bu sene veya bu ay içinde ölebilirler. Onlara anlattığım bu eski şeyler, bu saçmalıklar da neyin nesi?' Şüphesiz binlerce öğretmen bu soruları kendisine sormuştur, fakat bunlardan kaçısı kararludur? Kaçısı geceler boyu uyumadan çalışmış, kaçısı azimle ve tuhaf fikirleriyle okul müdürünün karşısına dikilmiştir? Gemime mürettebat toplarken, bana ne diyecekler? 'Şu anda böyle şeylere nasıl kafa yoralım? Çocuklarımızı tahliye etmemiz gerekiyor. Okullardaki yer sorunu yüzünden işimiz başından aşkın. Sonraki sınavlarda ne olacağını da Tanrı bilir.'

Beni geçiştireceklerdir. Kendimi kum fırtınasının ortasındaki bir Arap ordugâhına elektrikli süpürge satmaya çalışıyor gibi hissedeceğim.

"Şu gazetecilere gelecek olursak... Onlar da dünyayı gezerrek her gün yeni bir şey keşfetmeye mecburlar, zira daha geçen hafta vuku bulmuş güncel, hakiki ve şahane bir gelişme sonsuza dek kolayca unutulabiliyor. Benim gibi adamlar hayata dair pek bir şey görmeden çalışma odalarında öylece oturuyor, ancak gazeteciler de o kadar çok şey görüyor ki, bunlar birbirinden bağımsız görüntüler halinde yanıp sönüyor. Onlara gidip de 'Dünyanız, yaşamanıza izin veren ve sizi özgür kılan bu dünya, artık yıkılıyor,' dememin ne anlamı var? Zira bana şöyle cevap vereceklerdir: 'Tüm ofislerimizin haberi var ancak felaket tellalının haberlerini yayımlamak yasak.'

"Ben de cevaben, 'Ama felaketten bir şeyler kurtarmamız çok önemli,' diyorum. 'Ama nasıl?' diye soruyor sonun yaklaştığını en başından beri benim kadar açıkça bilen dost canlısı gazeteci. 'Nasıl haber yapabilirim? Belki kişisel çıkarlar doğrultusunda bir şeyler yapabilirim. Kedin masanın üstünde sen de koltuğunda uyurken çektiğim bir fotoğrafın altına 'sonu beklerken' yazabilirim veya sen bahçeni kazarken çektiğim bir fotoğraf da iş görür. Ya da yayımlanmasını istiyorsan, fikrinle biraz alay edebiliriz. Gemi hevesin üzerinden

bir şaka yaparız. Seni de Horrabin'in Nuh'u gibi giydiririz. Olmaz mı? Ya da sen tahta rampadan gemiye binerken, iki kedin ve birkaç tane koyun seni takip etsin? Bugünlerde insanlar savaş haberlerinden veya şakalardan başka hiçbir şeyi dinlemezler.' İşte gazeteciler de böyle. Yıkımın her geçen gün daha da yaklaştığını benim kadar iyi biliyorsunuz diye çıkıştıgımda da 'Basılmayacak bir şeyi yazmanın bir anlamı yok,' diye kestirip atarlar...

"Daha başka ne yapabilirler ki?

"İki tarafta da güçlü ve inançlı bir zihniyet hâkim, fakat toplumsal alışkanlıklar farklı. Gemim bir karışımından ibaret olacak. 'Hayır! Onu alamayız!' veya 'Hayır o insanlarla olmaz,' diyenlerin önü arkası kesilmeyecektir. İnsanların farklı sınıflardan geldiği gerçeğini elbet kabul edecekler, lakin her saat başı ufak tefek görüş ayrılıkları baş gösterecektir.

"Kadınları da gemiye almamız gerekebileceğini düşünmemiştim. Her canlı dimağ aynı zamanda cinsel bir varlıktır. Hayatın akışı onların hepsini Niagara'ya taşıyor, fakat en tepeye çıkana kadar Niagara onlara akıştaki sıradan olayları asla unutturmayacaktır. Az çok eğitim almış orta sınıfın altındakilere henüz değinmedim bile. Bu yoksul azınlıktan ne bekleyebilirim ki? Belki de beklentilerim çoğu kişiden daha fazladır. Bu da trajedinin en korkunç yanı aslında. Çok kısa sürede aramızda bir nesillik fark oluştu. Eğitimi ve bilgiyi yayıyorduk, dağınık ve yetersizdi, fakat toplumun tüm kesimleri, işsizlik parasıyla geçinen işsizler bile bu imkânlardan faydalanabiliyordu. Artık üç kuruşluk kitaplardan dahi her türlü bilgiyi öğrenebilirsiniz. İşsizlik parasıyla geçinerek devlet kütüphanelerinde saatlerce kitap okuyan, hatta gayet kapsamlı okumalar yapan insanlar var. Fayton sürücülerinin kafelerinde* önemli konular hakkında ciddi tartışmalar yapı-

* Cabmen's shelter: Londra'da 1874 yılında kötü havalarda fayton sürücülerine bir nevi sığınak olması için kurulan küçük kafeler. Günümüzde de hâlâ taksicilere hizmet vermektedir. -çn

bilirsiniz. Özgün fikirler ortaya koyan kişiler ise birer istisna, lakin milyonlardan söz ettiğimizde bu istisnalar birikip çoğalıyor. Bir adam veya kadın olarak kaybedecek bir şeyiniz yoksa, dünyadaki en köklü aristokrat kadar umursamadan ve lafınızı sakınmadan konuşabilirsiniz. Tarih böylesine sıradan insanlara daha önce hiç tanık olmamıştı. Belki de bir daha asla tanık olmayacak. Bu adamlar samanlıkta bir iğne gibi ve her birinin karşısında kendini yarım yamalak eğitmiş ve sürüklendikleri kibirle adeta bocalayan yüzlerce adam var. Fakat hâlâ da direniyorlar.

“Peki örgütlenmiş işçiler? Onlardan coşkulu bir devrim bekleyebilir miyim? Elimizde birlikte her şeyi başarabileceğimiz müthiş bir insan kitlesi var, fakat onlar da bir kitle olarak her türlü yaratıcı zekâdan men edilerek eğitilmiş. İşçilerin lideri aslında bir lider değil, bir sonuç. Onu oraya kitle çıkartmıyor; zira kitle ile lider aslında birlikte sürükleniyor. Şu işçi liderleri bana bir tuhaf geliyor. Yola istisnai bir adam olarak çıkıyorlar, bir süreliğine hepsi bağınaz bir coşkuyla da olsa yutarcasına okuyor araştırıyor ve at gözlüklerini belli bir raddeye kadar, hatta belki de tamamen çıkarıyorlar. Bu yoğun eğitim aşamasından sonraysa siyaset oyunu onları da içine çekiyor. Öyle ki zekâlarına yönelik imkânlar sunan tek oyun bu. Bu aşamadan sonra da okumuyorlar. Düşünme faaliyetini tıpkı bir musluğun suyunu kesercesine kesecekler. Bireysel hırsları ne kadar fazlaysa, sendika liderliğine, parlamentoya ve hükümette bir göreve kadar uzanan kariyerleri de onları o kadar ele geçirip kendi şartlarına boyun eğdiriyor. Onlara gerçekten denk olan kadınlarsa aslında birer rakip. Kendilerine benzeyen kadınlar, onlara yardım edip onlar için toplumsal bir ortam yaratmıyor. Bu yüzden de işbirliğinden güç almaları gibi bir durum söz konusu değil. Bu adamlar arasında köprüleri atıp benimle gemiye gelme cesaretini gösterebilecek olanlar var mı? Güçlü olanlar da tıpkı şu gazeteciler, öğretmenler

ve meslek sahibi adamlar gibi olacak. Düşünsel olarak gerçeği takdir edecekler, lakin çok geç olana kadar bu gerçeği fark edemeyecekler. Birileriyle genel fikirleri tartışmaya hiç alışık olmayacaklar. ‘Haftaya görüşürüz, Nuh,’ diyecekler. ‘Söylediğin her şey son derece ilham verici, hem de *son derece*.’ Fikirlerini değiştirip çark edecekler. Ancak sel suları ayaklarında şapırdayınca kadar. ‘Ağrı Dağı’na yolcu kalmasın,’ diyerek geminin sirenini öttüreğim. ‘Herkes gemiye.’

“Bana da yer ayır, Nuh,” diyecekler. ‘Birazdan yanında olacağım.’ Ama asla yanımda yer almayacaklar. Sular yükseldiğinde yüzmeyi öğrenmediklerini göreğim. Hiçbir zaman öğrenecek vakitleri olmamış. Hatta gemi denizin üstünde usul usul süzülürken birkaçının dalgalarla boğuştuğunu bile görebilirim...

“Merak ediyorum da,” dedi Bay Nuh Lammock, “bu tarz bir gemi can simidi taşımayı göze alabilir mi...”

“On birinci saatte tövbe edenleri daima bağışlamışım-dır,” dedi Tanrı’nın sesi, bir anda Nuh’u derin düşüncelerden uyandırarak. “Fakat on üçüncü saatte ve sonrasında edilen tövbeleri kâle almıyorum. Bir noktada lanetlenirsin ve ilelebet lanetli kalmaya mecbursundur. Gemiye can simidi almadığı-mıza memnunum. Gemiye binmek için tahta rampada rezil bir kavgaya tutuştular. Artık en kötülerinden kurtuluyoruz. Birkaç kibirli meşhur isim hâlâ yüzüyor, fakat çoğu gözden ve anılardan tamamen silinerek battı.”

Bay Nuh Lammock gözlerini ovuşturdu. “Anlayamıyorum. Çalışma odamda bildirimi düşünüyordum,” dedi Tanrı’ya bakarak. “Bu bir gemi kamarası mı? Benim kamaram mı?”

“Burası geminin kaptan köşkü, otuz gün geçti. Son zamanlarda neredeyse bir trans halinde çalıştın, belki de hatırlamaman senin için daha iyidir. Ortalık son derece berbattı. Mürettebat birbirine umduğumuzdan çok daha iyi tutunuyor. Her akşam bir münazara düzenliyorlar ve birbirlerine karşı

da epey dürüstler. Geçen pazar verdiği vaaz harikaydı. Yeni dinin, eski düzenin tüm zavallı öğretilerinden daha derin, talepkâr ve titiz olduğunu söyledin. Devam ettirmekle mükellef olduğumuz bu sonsuz devrimi de gayet net bir şekilde, apaçık ortaya koydun. İnsan zihninin şevki ve niteliği bakımından önemli kazanımlar elde ettik buna en ufak şüphem yok ve başlayan tüm bu bilim...”

“Aklımda silik bir anı belirliyor... Pazar vaazları düzenliyorsun ve ben de vaizlik yapıyorum öyle mi?”

“Pazar vaazları olmayan hiçbir gemi duymadım. Tanrı’ya denizde de karada olduğu kadar yakınız derler. Ancak bu doğru değil. Zira çok daha yakın oluyorsun, tüm denizciler de bunu bilir.”

Nuh daha önce Tanrı’yı hiç bu kadar sağlıklı ve kendinden emin görmemişti.

“Peki ya sen ne yapıyorsun bu gemide?” diye sordu.

“Ben geminin içine işliyorum...”

Aniden durdu.

“Başka bir şey yapıyor musun?”

“Evet. Şey, yani, armonyum çalıyorum.

“Hep armonyum çalmak istemişimdir. Neden çalmayacakmışım ki Nuh?”

4

GEMİNİN SEYİR DEFTERİNDEN

GEMİDE SORUN ÇIKTI. SEL SULARI ÇEKİLİYOR MU? GEMİ SU ALIYOR, AĞRI DAĞI'NA ZAMANINDA VARAMAYACAĞIZ. BALIK VE MARTI ANA GİDAMIZ OLDU. FİLLE-RE VERİLEN ERZAK YARI YARIYA AZALTILDI. GEMİNİN AMBARINDA İSMİNİN YUNUS OLDUĞUNU SÖYLEYEN (İBRANİCEDE GÜVERCİN ANLAMINA GELİYOR) KAÇAK BİR YOLCU BULDUK. ADAM İĞRENÇ BİR KURTÇUK GİBİ GEMİNİN AMBARINDAKİ HER ŞEYİ SİLİP SÜPÜRÜYORDU. BU YÜZDEN GEMİDEN ATTIK VE BALINANIN BİRİ ONU YUTTU. BALINA ÜÇ GÜN BOYUNCA HAZIMSIZLIK ÇEKEREK GEMİNİN ETRAFINDA DAİRELER ÇİZDİ VE EN SONUNDA AŞAĞILAYICI BİR ŞEKİLDE YUNUS'U GERİ ÇIKARTTI. ONU GEMİYE GERİ ALDIK, FAKAT SÜREKLİ VERDİĞİMİZ ERZAKTAN ŞİKÂyet EDİYOR. ARTIK MÜZ-MİN BİR SORUN HALİNE GELDİ. HİÇBİR İŞE YARAMIYOR GİBİ GÖRÜNÜYOR. BİR ALBATROS VURDU, ONUN YÜZÜNDEN GEMİYE AĞIR BİR ÇÜRÜME KOKUSU SİNİYOR. YUNUS'U GEMİDEN YİNE ATIYORUZ. TATMİN EDİCİ OLMAKTAN SON DERECE UZAK BİR ZEYTİN DALIYLA GEMİYE TEKRAR DÖNMEYİ DENİYOR. NUH ONU TEKRAR GEMİYE ALDI VE EN SONUNDA VURDU. YUNUS'UN CESEDİ NAHOŞ BİR ŞEKİLDE GEMİNİN YANINDA YÜZ-MEYE DEVAM EDİYOR. ÇÜRÜYEREK ŞİŞEN CESEDİNİ

GEMİNİN RÜZGÂR ALTI KISMINA ÇEKİYORUZ, FAKAT
OLTA KURŞUNLARINI ONA BAĞLAMA GİRİŞİMLERİMİZ
SONUÇSUZ KALİYOR.

Tufan şartlarından dolayı Nuh seyir defterini alışık olduğu parşömen kâğıdı yerine üçüncü hamur kâğıda yazmak zorunda kalmıştı. Anlaşılan kâğıt hamuru da gemiye alınmaması gereken kirlenmiş malzemelerden biriydi. Bu dördüncü bölüm de adeta patlayarak şimdiki zamanda ve büyük harflerle yazıldığı için kâğıtta pek bir yer kalmamıştı.

Yunus'un gemiye sızmasının Tanrı'da kanonik kutsal metinlere karşı şiddetli bir öfke patlamasına sebep olduğunu söylememize gerek bile yok.

"Bizi editörlerden koru," dedi Tanrı. "Bu aşağılık şeytani büyük peygamberlerin arasına yerleştirdiler. Hâlbuki adam hayatında peygamberlere özgü tek bir söz dahi söylememiştir. Senin bu Yunus'una karşı içgüdüsel ve amansız bir nefret duyuyorum. İğrenç biri. İnsanı canında bezdirir.

"Her nasılsa Ninova'ya yolladığım bir mesajı ele geçirmiş. Bunu nasıl yaptığını hiç anlamadım fakat mesajımı engellediğini hatırlıyorum. Tarşış'e kaçmayı denedi. Büyük zorluklarla onu zaptettikten sonra mesajımı yolladım. Tarşış'teki Ninova şehir tahvilleriyle uğraşmak istiyordu sanırım. Bir balinanın içine daha önce de saklanmıştı. Korktuğu zaman her yere sürünerek girebilir, korkmadığındaysa kendini beğenmiş bir düzenbaz oluveriyor. Ninova'yı uyarması için onu yolladım, zira oraya gidip kasıla kasıla şehrin yok edileceğini söylemekten başka bir görevi yoktu. Ancak şehir yok edilmediğinde, çünkü gördüğün üzere uyarının ciddiyetini idrak ettiklerinde gayet erdemli davrandılar, gelip benimle kavga etti. Evet, *benimle*, Yüce Tanrım! Affedersin de, onu yarı yolda bırakmışım! Gerçekten de bana çok kızgın olduğunu söyledi. Beni dava edecekmiş. 'Öldür beni', dedi bana.

‘Bu duruma katlanamıyorum. Onurum, yaşamımdan çok daha değerlidir.’

“‘Kaybol gözümün önünden, seni solucan,’ dedim. ‘Seni memnun etmek için yüz yirmi bin insanı yok edeceğimi mi sanıyorsun, seni küçük kasıntı herif.’ Güvercin Yunus’un kitabı işte böyle sonu eriyor. Bana inanmıyorsan tekrar oku. Hepsi orada yazıyor. Onun sonraları Keneotunun Yaratılışına dönüşecek şu meşhur balkabağı bitkisi ve geri kalanlarla ilgili her şey. Tabii ki yolladım o bitki kurdunu. Erdemli bir Tanrı da böyle yapmaz mıydı? Ona yollamış olabileceğim bitki kurtlarını düşünürsen!” Zeytin dalı meselesine gelecek olursak da yapraklarda kan izleri olduğunu ve gamalı haç işlenmiş bir kurdeleyle bağlandıklarını söylemekte fayda var. “Son derece mutlu eden teminatlar aldım,” dedi Yunus, Güvercin, Franco, Pétain, Hoare* ya da o anki takma adı her neyse. Keşke benim ayarlamama izin verseydin! Bir kısmı...”

Fakat balina bile onun yüzünden hasta oldu.

* Okur özel olarak ayrılmış bu alanı istediği gibi çeşitlendirebilir. Gerek tiği takdirde yerel şahısların ve tanıdıkların isimleri için ayrıca sayfalar ekleyebilir. Okur böylece hem saklandığı sığınakta vakit geçirebilir, hem de neredeyse her yerde hararetli ve verimli tartışmaların düzenlenmesine ön ayak olabilir.

GEMİNİN GÖZCÜSÜ

Gemi tam bir sene üç haftadır denizdeydi ve kara hâlâ hiç olmadığı kadar uzak görünüyordu. Yeni sülükayaklı türleri geminin altını kaplamıştı. Erzakları dörtte bire düşen filler, son derece zayıf düşmüş ve incecik kalmışlardı. Gergedanlar önceki hallerinin birer gölgesinden ibarettiler. O tıknaz ve toparlak hallerinden eser kalmamıştı. Devasa deri çantalar misali yerlerde uzanıyorlardı. İnsanlar üzerlerinden atlayarak geçiyordu. Su aygırları büyük bir iştahla taze balık eti yemeye alışmıştı.

Albatros olayından sonra çöken ılık ve kuru havanın sihri sayesinde şu ana kadar yolcu kalabalığının huzursuzluğunu daha da kamçılaman yazı-tura oyununa ara verilmiş, böylece gemi rahat bir nefes almıştı. Güneş batıyordu. Geminin sey-rüseferinden Nuh sorumluydu fakat akşamın ve alacakaran-lığın etkilerine ayrı bir ilgi duyan Tanrı, gözcülük görevinde ona eşlik ediyordu.

Bu huzurlu akşamın parıltısını bozan tek şey Yunus'tan gelen baygın ve nahoş bir insan kokusuydu. "İğrenç!" diye fısıldadı Tanrı kendi kendine.

"Onu dinamitleyebiliriz," dedi Nuh, düşünceli bir sessiz-liği bozarak.

"Eğer onu parçalara ayırırsak küçük balıkların bir şansı olabilir."

"Ama tatları ona benzer."

“Zaman zaman üstüne martıların konduğunu görüyorum, demek ki o kadar da katlanılmaz bir tadı yok. Etrafında uçuşan o kuzgun da kesin ondan bir lokma almıştır.”

“Sonra da gemiye dönüp çatı direğimize kondu. Kendi kendine konuşarak telaşlı bir şekilde gagasını temizledi.”

“Ne diyordu?”

“Bir daha asla. Bir kuzgun başka ne diyebilir ki?”

“Bir şekilde geri dönecektir,” dedi Tanrı umutsuzca. “Ne yaparsak yapalım...”

“Kahrolası düzenbaz!” diye düşündü Tanrı. “Şeytanla anlaşma yapabilirsin, fakat o yenilmez ispiyoncu... Her şeyin karşılıklı olduğu fikrine tutunmuş. İnsanın kalbindeki kalleş kurnazlığın temeli odur, ‘bari birazını kurtaralım’ diye düşünür hep, yükümlülüklerinden daima kaytarır, vurguncu bir ortaktır, ölümsüz bir Ananias’tır, fırsatları sömürür, sinsi bir hırsızdır, gücüne ve büyüklüğüne dayanarak ay ışığına yelken açar, ve sonra, günün ilk ışıkları ve güneşin umut veren kızıl halkası onu alt eder, onu ele geçirir ve onu yok eder...”

Nuh cevap verdi.

“İnsan, yenildiğini bildiği ve bunu itiraf ettiği müddetçe yenilir. Ben ise bunu asla bilmeyecek veya itiraf etmeyeceğim.”

“Bu konuda sana katılıyorum,” dedi Tanrı, cevap beklemeden araya girerek.

“Üstümüze çöreklenen bu güçlere karşı mücadele etmeye devam edecek, asla pes etmeyeceğiz,” dedi Nuh...

Nuh’un cümlesi yarım kaldı. Hikâyenin bu son sayfalarından sonra başka bir bölüm daha olmayacak gibi görünüyor. Asla da olmayabilir. Hikâyemize büyük bir ilgi olduğundan, daha da genişletilebilecek bu anlatıyı olduğu kadarıyla basmaya ve yayımlamaya karar verdik. Bu yüzden bunun tam bir son olmadığını söyleyebiliriz:

